

Петър Дънов Учителя

В ЦАРСТВОТО
НА ЖИВАТА ПРИРОДА

В ЦАРСТВОТО НА ЖИВАТА ПРИРОДА

статии от Учителя

ПЕТЪР ДЪНОВ
УЧИТЕЛЯ

В ЦАРСТВОТО НА
ЖИВАТА ПРИРОДА

Десет статии, публикувани
в списание „Всемирна летопис“
(1919–1925)

Издателство „Бяло Братство“
София, 2015 г.

© Издателство *Бяло Братство*
ISBN 978-954-744-269-6

Съдържание

- Вместо предговор / 7
- Библиографски бележки / 9
- Влиянието на слънчевата енергия / 15
- Сегашното положение на човечеството / 32
- Сравнителният биологически процес / 44
- Старото и новото човечество / 64
- Пред Новата епоха / 80
- Умът, сърцето и волята / 96
- Повече съзнание и светлина / 114
- Разумните сили в Живата природа / 135
- Към великата цел / 149
- Разумният живот / 163

Вместо предговор

Сборникът *В царството на Живата природа* е публикуван за първи път под това заглавие през 1933 г. (печатница *Гутенберг*, Казанлък) без автор, с ремарк на контратитулната страница: *Статии от Учителя*. По спомени на съвременници текстовете начеват битието си като отделни статии в езотеричното списание *Всемирна летопис*. Редактирано от Иван Толев (поет-символист с теософска ориентация) през периода 1919-1927 г., то първоначално ги подписва с криптонима *XXX*, зад който, според публични твърдения на редактора, стои Петър Дънов, Учителя. Преобладаващи са мненията, че става дума за свободна интерпретация или дословни цитати на беседи и частни разговори, компилирани в стил на езотерично-научни фрагменти от Иван Толев. Други неофициални мемоари намекват за съавторство на Георги Радев (1900-1940),

основател и главен редактор на списание *Житно зърно*.

През 1924 г. последователи на Учителя издават девет статии под заглавие *Силите на живата природа*, а с добавена десета статия (*Разумният живот*) сборникът се преиздава през 1927 г. в печатница Хр. Г. Данов, Пловдив. От 1934 г. Михаил Стоицев започва да публикува текстовете, официално посочвайки за техен автор „Учителя на Бялото Братство г-н Петър Дънов“.

8

Въпреки недостатъчно ясната си историческа автентичност, пред съвременния читател стои книга, несъмнено вдъхновена от учението на Петър Дънов, Учителя. От друга страна, очевидни са стилистичните различия на статиите с неговите неделни беседи, школни лекции и утринни слова. Може би става дума за особен безавторен жанр, в който битието на високите идеи се чувства по-комфортно в колективна, отколкото в индивидуална автентичност.

Библиографски бележки

Десетте статии, включени тук, първоначално са отпечатани в списание *Всемирна летопис, орган за висша духовна култура*, в периода 1919-1925 г. Списанието е издавано от 1919 до 1927 г. и редактирано от Иван С.Толев – адвокат, народен представител, преводач, поет-символист и теософ. Той се запознава с идеите на Петър К. Дънов през 1917 г.

На заглавната страница, още в първия брой от 22.03.1919 г., за **мото** на списанието е поместена мисълта на Учителя: „*Работете между тоя народ, защото повдигането на българската душа влиза в Божествения план*“. Мотото е подписано с личните му инициали – **П.К.Д.**, и е там до 1923 г.

Първата статия – *Влиянието на слънчевата енергия* – е публикувана в кн.2-ра на списанието от м. май 1919 г. и подписана с инициалите **Х.Х.Х.** (всеки хикс следван от точка!). Така са подписани и останалите девет статии. Зад тези инициали, както самият Иван Толев разказва по-късно, тряб-

ва да се възприема в най-голяма степен авторството на Петър Дънов. Защото това са изключително мисли и идеи на Учителя, извлечени от негови беседи или записани от Толев при техните лични срещи, и редактирани впоследствие от Толев. Вероятно редакторът е скрил зад инициалите Х.Х.Х. името на Петър Дънов, за да избегне нападите на част от обществото, че той (Толев) пропагандира в списанието си идеите на Учителя Дънов, който отдавна е недолюбван от църковниците.

През 1922 г. е отпечатана в самостоятелна брошура седмата статия – *Повече светлина! Светлината като фактор в живота – физическите и духовни ефекти на светлината* (София, 1922 (Балкан). 16 с. 15 см. 1 лв.). На корицата е упоменато, че това е „отпечатък от от сп. *Всемирна летопис*, г. II, кн. 6-7“. В края на статията авторът е обозначен с инициала Х.Х.Х.

Първите девет статии, отпечатани от 1919 до 1924 г., са събрани и издадени в сборник със заглавие *Силите в живата природа* (София, 1924 (Казанлък: Гутенберг). 83 с. 16 см). На корицата, предхождани от номер, са изредени заглавията на деветте статии

и информацията: „Отпечатък от списание *Всемирна летопис*, год. I, II и III“. Книгата е без посочен автор.

През 1925 г. в списанието е публикувана и последната, десетата статия, озаглавена *Разумните сили в живата природа*.

Всичките десет статии са издадени отново в сборник със същото заглавие – *Силите в живата природа* (Пловдив, 1927 (Хр. Г. Данов). 62 с. 19 см). На корицата, отново с предхождащ ги номер, са изброени заглавията на статиите и е напечатано сведението: *Статии от Х.Х.Х.*

Трябва да подчертаем, че текстовете на статиите в списание *Всемирна летопис* и текстовете в сборниците от 1924 и 1927 г. са идентични – т.е. няма направена редакция по тях, освен първоначалната редакция, дело на самия Иван Толев.

Реклама в *сп. Житно зърно* от 1933 г. (Г.VII, кн. 5-6, с. 177) ни съобщава, че е отпечатано ново издание на сборника *Силите в живата природа*, но „с големи допълнения и разширения“ и с ново заглавие – *В царството на живата природа*. Статии от Учителя [Ред. Георги Радев?] (София, 1933 (Казанлък: Ив. Гутенберг). 116 с. 18

см.15 лв.). Най-вероятно *допълненията и разширенията* да се дело на редактора на списание Житно зърно - Георги Радев, тъй като темата му е много близка. Тук, инициалът зад който досега е бил скрит автора Х.Х.Х. е заменен от уточнението, че това са „статии от Учителя“. Следователно, имаме известно осветляване на личността на автора, като той е представен с почителното име – Учителя, дадено на Петър К. Дънов от последователите му отдавна. През 1933 г. това е възможно, тъй като списание *Всемирна летопис* още през 1927 г. е спряло да излиза.

Първият превод на сборника е на есперанто – **Danov, Petro. *La fortoj en la viva naturo* (Силите в живата природа)** (Burgas, 1929 (Sevlievo: Esperanto pres. Nova kulturo). 56 p. 19 cm.– Biblioteko Nova kulturo. Iaro I, N 9-10).

През 1934 г. (кор. 1933) д-р Михаил Стоицев издава брошура, на корицата на която използва и новото, и старото заглавие – ***В царството на живата природа или Силите в живата природа***, като така прави пряка връзка с предишните издания на сборника. Освен това на корицата той недвусмислено заявява, че това са *Статии*

от Учителя на Бялото братство Г-н П. Дънов (София, 1934 (Пловдив: Хр. Г. Данов). 16 с. 18 см). В брошурата си М. Стоицев публикува само първата статия – *Влиянието на слънчевата енергия*, придружена от негова *Обяснителна бележка* (с. 14-16). На с. 13 той заявява намерението си да отпечата в самостоятелни брошури и останалите девет изброени статии на Учителя. Такива досега не са намерени. Допускаме, че по някаква причина това добро дело не е осъществено докрай.

Второто издание на сборника на есперанто е след 1933 г. То е с новото заглавие и с новата редакция – **Danov, Petro**. *En la regno de la viva naturo (В царството на живата природа)* <2.eld.> (Sevlievo, 1936 (impr. Kalomenov). 90 p. 19 cm 10 lv.).

След политическите промени от 1989 г., за първи път след 1944 г. е отпечатано издание на сборника на съвременен български език. Текстът следва плътно изданието от 1933 година и не е редактиран – **Дънов, Петър (Учителя)**. *В царството на живата природа*. Статии. 2. изд. (София: Сонита, 1995. 96 с. 20 см. 56 лв.).

Почти десет години по-късно друго издателство отпечатва сборника също на

съвременен правопис и без редакция на текста от 1933 г. – **Бейнса Дуно (Учителя Петър Дънов)**. *В царството на живата природа*. Статии. 2. изд. (София: ИК Алфа-Дар, 2011. 88 с. 20 см)

През 2012 г. Издателство *Бяло братство* подготви ново издание на сборника –

Дънов, Петър (Учителя). *В царството на Живата природа : десет статии, публикувани в списание “Всемирна летопис” (1919-1925) (София : Бяло братство, 2012 ([София] : Унив. изд.). 171 с. 14 см. 5 лв.)*. И в този случай за първообраз е използвано изданието от 1933 г. Правописът е на съвременен български език. Текстът в известна степен е редактиран.

В настоящето преиздание е използвана редакцията на текста от 2012 г.

С „Бележки“-те имаме за цел да разкажем интересната съдба на статиите на Учителя Петър Дънов и да направим библиографски преглед на изданията им в България през годините досега.

София, март 2015 г.

Людмила Т. Димитрова - библиограф

ВЛИЯНИЕТО НА СЛЪНЧЕВАТА ЕНЕРГИЯ

Слънцето представлява извор от жива енергия за цялата Слънчева система. По отношение на Земята енергията му е положителна; тя се развива в положително и в отрицателно електричество и в положителен и в отрицателен магнетизъм. По отношение на Слънцето земната енергия е отрицателна.

Земята има и двата вида енергии, но е предимно отрицателна; и Слънцето има и двата вида енергии, но е предимно положително. От съприкосновението на тия две енергии се произвежда животът на Земята. Посредникът, който ги съединява и трансформира, е наречен от учените *етер*; той прониква пространството и цялата Земя. Окултистите го наричат *животворна плазма*, мистиците го наричат *дух*. И в книгата

Битие (гл.1, ст. 1-2) се казва: „В началото създаде Бог небето и Земята. А Земята беше неустроена и пуста; и тъмнината бе върху бездната; и Дух Божи се носеше върху водата“.

Строежът на Слънцето и строежът на клетките е подобен. Слънцето има в себе си три области: едната от тях приготвя енергията, втората я акумулира и трансформира, а третата я препраща към Земята. В клетките също има три области: външна – която възприема слънчевата енергия, средна – която я акумулира в себе си, и вътрешна – която я преработва и превръща на жизнена сила. Тези три области съществуват в развита форма и в организма, като най-лесно личат в зародиша. Първата, външната зачатъчна обвивка, се нарича ектодерма (видимата); средната се нарича мезодерма, а тази в центъра, вътрешната, се нарича ендодерма.

Енергията, която нашето Слънце получава от Централното Слънце на нашата видима Вселена, първоначално

е положителна, но после се поляризира на положителна и отрицателна.

Има един важен закон: колкото по-отрицателна е Земята, толкова възприемателната ѝ способност на положителната слънчева енергия е по-голяма; и обратно – колкото Земята е по-положителна, толкова по-малка е възприемателната ѝ способност.

Всяко небесно тяло приема енергии с отрицателния си полюс, а ги изпраща чрез положителния.

Когато един център е положителен, той дава, а когато е отрицателен, взима. Положителната енергия твори, а отрицателната гради.

Нашето Слънце консумира по-голямата част от енергията, която приема от Централното Слънце, и сравнително малка част от нея отива на планетите. Енергиите, които Земята приема от Слънцето, значително се преобразяват: като проникват в земните пластове, последните поглъщат от тях всички хранителни елементи и остава само това, което

не може да ползва. Така преобразени, тези енергии вече не са полезни за развитието и затова се изпращат от Земята в космическото пространство и от там по известни пътища се връщат пак на Слънцето; то, от своя страна, ги препраща към Централното Слънце за по-нататъшна преработка, за да добият своя първоначален ритъм.

От полунощ до обяд Земята (всъщност съответното място, където е полунощ или обяд) е отрицателна и затова възприема повече, а от обяд до полунощ е положителна и затова дава повече. От полунощ Земята започва да изпуска в космическото пространство отрицателна енергия, а на нейно място приема от Слънцето положителна; при залез слънце тя е най-положителна и затова дава най-много. След обяд Земята започва да изпуска в космичното пространство положителни енергии и като достигне известно количество, става отрицателна. Това се случва постепенно и

надмощие на отрицателните енергии над положителните имаме към полунощ.

При изгрев Земята е най-отрицателна, т.е. приема най-много; този факт е от извънредно голяма важност, за да се оцени значението на изгрева. Трябва да имаме предвид следния закон: ние сме част от земния организъм и когато земният организъм приема, и човешкият приема и обратно – когато Земята дава, и човек дава. Именно затова най-силно въздействащи са първите слънчеви лъчи, тогава човешкият организъм е най-възприемчив към слънчевите енергии. Сутринта всякога имаме повече прана, или жизнена енергия, отколкото на обяд; тогава живият организъм поглъща най-много и най-мощни положителни енергии. Първите слънчеви лъчи са най-активни, тогава Слънцето е в апогея на своята дейност.

Слънчевата енергия минава всеки ден през четири периода: от 12 часа в полунощ до 12 часа на обяд има при-

лив, а от 12 часа на обяд до 12 часа в полунощ – отлив. Приливът, който започва в полунощ, достига най-високата си точка при изгрева на Слънцето – този прилив е най-силен и най-животворен; той постепенно намалява до обяд, след това започва отливът и най-силният отлив е при залез.

Според закона на движението онази част от Земята, която постоянно се обръща и приближава към Слънцето, се намира в най-благоприятните за своето развитие условия; а частта, която се отдалечава, губи повечето от тези условия. Един час преди изгрева на Слънцето неговата енергия има психическо влияние върху клетките на тялото – обновява енергията им и създава нов импулс за работа у тях.

Преди изгрев лъчите, които се пречупват през атмосферата, имат влияние повече върху мозъка; във време на изгрев лъчите на Слънцето, които идват по права линия, имат влияние върху дихателната система и

върху нашата чувствителност; а към обяд същите лъчи имат влияние върху храносмилателната ни система. Затова лечебността на слънчевата енергия е различна: преди изгрев – за подобрене на мозъчната нервна система; при изгрев – за укрепване на дихателната система; от 9 до 12 часа – за укрепване на стомаха, т.е. през това време от деня слънчевите лъчи произвеждат лечебно въздействие върху болния стомах. След обяд слънчевата енергия като цяло има малки целебни резултати.

Повърхностно погледнато, би трябвало слънчевите лъчи да са най-лечебни към един-два часа след обяд, когато топлината им е най-голяма. Но ако те действат лечебно чрез топлината си, тогава защо топлината от печката не може да замени лечебното им въздействие? Не слънчевата топлина е главният лечебен фактор, а други, по-високи енергии, които можем да наречем *прана*, а към тях Земята е по-възприемчива сутрин.

Когато най-новите научни изследвания говорят, че слънчевите лъчи са най-лечебни преди обяд, то някой би могъл да възрази така: когато у нас е изгрев, то за други е обяд, а за трети е залез. Тогава защо е тази разлика в лечебното действие на лъчите в разните часове на деня? Причината за тази разлика се крие в различната възприемателна способност на Земята и на организма.

Аналогични са процесите и в течение на годината – през годишните времена слънчевите лъчи не действат еднакво. В началото на пролетта Земята е повече отрицателна и затова тогава най-много приема – ето защо от всички годишни времена пролетта действа най-лечебно. От 22 март Земята постепенно става положителна и през лятото тя е вече доста положителна, затова приема по-малко. И летните лъчи действат, но по-слабо.

В началото на пролетта има повече прана и организмът я приема в по-голямо количество. През лятото

само топлината е повече, а не онази прана, или жизнена енергия, която е в изобилие в началото на пролетта. Има известни признаци, по които може да се познае кога има повече прана в природата.

Така че слънчевата енергия през четирите годишни времена указва четири вида влияния. Пролетта и лятото представляват прилив на слънчевата енергия към Земята, а есента и зимата – отлив; затова най-благоприятното влияние на Слънцето започва от 22 март. Всички онези организми, които са здраво устроени, се ползват от тази енергия, а слабите се разтопяват от нея и отслабват още повече. От 22 март Земята работи по-творчески, творческите ѝ сили са в подем. Когато напролет положителната слънчева енергия се увеличава, тогава творческата дейност на Земята се увеличава и по това време имаме силен растеж; най-голямата органическа работа се свършва тогава.

Най-добрите месеци за обновяване са от 22 март, целият месец април, май и юни, но до 22-ри. На последната дата всяко растение спира.

Денят може да се раздели на четири периода от по шест часа: от 12 часа в полунощ до 6 часа сутринта – това е пролетта; от 6 часа сутринта до 12 часа на обяд – лято; от 12 часа на обяд до 6 часа вечерта (до залязването на Слънцето) – есен; от 6 часа вечерта до 12 часа в полунощ е зима. Поради въртенето на Земята, през известно време на годината лятото на деня е по-дълго, а зимата – по-къса; през зимата е обратно.

Ние, хората на Земята, трябва да следваме през живота си пътя на растенията – те разбират закона за растенето по-добре. Слънчевата енергия слиза върху Земята като обширна струя, опасва я от Северния полюс към Южния и се връща пак към Слънцето. Някои учени поддържат идеята, че тази енергия движи Земята

около нейната ос. Когато растенията усетят, че тази потенциална енергия започва да се проявява и да приижда към Земята, те напъхват, приготвят се, а като се усили, те се разлистват и най-сетне разцъфтяват и завързват, като се стремят да съберат всичката енергия, за да се оплодотворят. Тази енергия се предава на растенията чрез животворната плазма. Затова е добре, когато видим растенията да напъхват и цъфтят, в човешката душа да се роди една вътрешна радост, че приближава денят на нейното освобождение. Човек трябва да отвори чувствата си с обич към тази животворна сила, която го обгръща, за да може да приеме нейното благотворно влияние за освежаване на своите мисли, чувства и сили.

Всяка година през пролетта (от 22 март) и лятото е препоръчително човек да ляга и да става рано, да посреща Слънцето и да приеме своя дял от него така, както пчелите събират нектар от цветята. Всеки

трябва да прави опити ред години, за да се убеди в тази истина. Не е необходимо сякаш вярване – всеки сам ще си изработи свои собствени схващания и понятия за благотворното действие на Слънцето. Това не е никакво заблуждение, а дълбоко разбиране на основния закон на Великата природа. Винаги трябва да бъдем в съгласие с нейните постановления и да разбираме, че в тях се съдържат истинските методи за нашия живот; ако вървим в съгласие с тях, всякога можем да бъдем умни, здрави, силни и щастливи.

Следователно ние трябва да посрещаме служителите на Природата добре. Един от тези служители е Слънцето; затова псалмопевецът казва: „И обръщаха се и търсеха Бога на ранина“ (псалом 78) и: „Добре е да славословим Господа и да песнопеем на името Ти, Всевишни: да възвещаваме на ранина милостта Ти“ (псалом 92), а не казва: „Вечер ще Те славя, Господи!“.

Ние трябва да започваме работата си, когато Природата започва своята; това е Божественото, Великото в живота – да мислим и чувстваме така, както Великата разумна жива природа се проявява, а не така, както хората са измъдрили всевъзможните системи и вярвания. Защото веруюто в света – това е Истината, същността на Живота е Любовта, а смисълът на този Живот – Мъдростта.

Казахме по-рано, че Слънчевата система е аналогична на организма – в организма стават процеси, аналогични на процесите в Слънчевата система. Когато дойде в мозъка, слънчевата енергия претърпява такива видоизменения, каквито претърпява, когато дойде на Слънцето от Централното Слънце. Трудно може да се обясни това, понеже хората имат механично, а не разумно, психическо схващане.

Отрицателният полюс е чувствителността, чувствата, а положителният – мисълта; в човешкия

организъм мозъкът е положителен, а симпатичната нервна система е отрицателна. И в Космоса е аналогично. В лявата страна на човешкото тяло енергията слиза надолу към левия крак и после по десния крак и по дясната страна се качва нагоре. Такова електромагнитно течение има и около всеки орган – например по дясната вежда минава положителна енергия, оттам се извива и се спуска под дясното око, където се превръща в отрицателна; след това се качва над лявото око и там е отново положителна, после се спуска под същото око като отрицателна. По този начин в движението си тази енергия образува нещо като осмица.

В точката между веждите, или в корена на носа, има един разумен център, който регулира тези течения около очите. Този център можем да наречем мълчаливото, разумното в Природата, което регулира силите.

Кръвообращението се дължи главно на електромагнитните течения;

ако те не подкрепяха движението на артериалната кръв, сърцето не би имало възможността да прави това само. Но кръвта се движи в човешкия организъм благодарение на един космически импулс в света, който постоянно регулира кръвообръщението на всички организми; на същото космическо електромагнитно течение се дължат и движенията на протоплазмата в клетката: циркулацията и ротацията, после движението на Слънцето, планетите и другите небесни тела.

Енергията, която Земята взима от Слънцето, може да се сравни с артериална кръв, а тази, която изпраща към него – с венозна. Нашето Слънце играе ролята на сърце, а още по-добре играе тази роля Централното Слънце. Както нечистата кръв от тъканите трябва да се върне към сърцето и оттам – в гробовете, за да се пречисти, така и енергиите на Земята се връщат към Слънцето, за да добият първоначалния ритъм.

Ние считаме Слънцето не за някакво мъртво тяло, а за живо същество. Да допуснем, че някой учен поздравява съвременното общество отдалеч със своите гранати – какво ще бъде нашето понятие за този човек? Това ще бъде изучаване само на физическата му страна. Ако допуснем, че същият ни изпраща чрез някой рефлектор своите лъчи – написани поеми с неговите поздравии, или пък ни изпраща своите плодове, в първия случай енергията му ще бъде разрушителна, във втория – ободрителна, а в третия – оживителна. Сега изучаваме само двата рода енергии на Слънцето. Всички болести на Земята се образуват от Слънцето: ако ние сме коравосърдечни, неотзивчиви и своеправни, Слънцето ни поздравява със своите шрапнели; ако сме умни, то ни поздравява със своите светли поеми, които внасят радост и веселие; и най-сетне, ако сме духовни и обичаме природата, то ни изпраща своите живи плодове и внася в нас зачатък

на новия живот – това, което в религията наричат *възкресение*.

Невежите ще разберат Природата по нейните ограничителни физически закони, умните – по нейните светли поеми, а духовните – по нейните животворни плодове, от които изтича животът за цялото човечество.

СЕГАШНОТО ПОЛОЖЕНИЕ НА ЧОВЕЧЕСТВОТО

32

В Царството на Живата природа

Този въпрос досега е разглеждан от най-разнообразни позиции, но необходимо и целесъобразно е той да се разгледа от едно ново становище, което да хвърли повече светлина върху него. Колкото и да е високо минарето, ходжата все си пее, което знае, но не трябва да се повтаря това, което ходжата повтаря. Във всички области на живота – в неговите индивидуални, обществени, политически и духовни прояви, се забелязва същото повторение. И в личния живот на хората не се показват признаци, че са напуснати старите схващания; и много малко, даже едва, се забелязва някакъв интерес към личен напредък. В просветното дело пак се пее старото учение на ходжата. Започне ли се уж реформиране на политическия живот, уж подтикване на народите в

нов път, пак се пее старото. Могат да се проповядват разни висши идеи, може да се говори за Бога, за общи идеали, за народа, за човечеството, но всякога си вършат това, което си знаят.

Но съвременният живот е решил да не се качва на старото минаре. Новият живот е решил вече да не слуша гласа на ходжата, понеже от него с хиляди години се е чувал все един и същи глас и все едно и също пеене.

За да се поправи съвременното общество, Природата си служи само с два метода: единият метод, или закон, е законът за прецеждане, който подразбира сгъстяване, изстудяване, слизане надолу в почвата, в пластове-те на която трябва да се оставят всички ония утайки, които са се натрупали, и водата да излезе в някоя долина опреснена и пречистена; но за този процес всякога се изисква едно голямо налягане: водата трябва да слезе от горе надолу. Другият метод,

с който си служи Природата, е изпаряване: той подразбира разширение на водните капки, превръщането им в паровидни и издигането им нависоко; това става чрез закона на топлината или чрез закона на магнетичното привличане на водните пари горе, в пространството. Тия капки, опреснени по тоя начин, обновени, оживотворени и напълнени с енергия, се връщат към Земята и донасят от въздушното пространство своето благословение на всичките растения, като измиват листата им, т.е. подобряват дихателната им система, освежават корените им, като размекват почвата около тях и с това дават възможност на задържаните сокове да се възприемат и прекарат в организма на растението.

Първият процес – на прецеждането, е подобен на желанията, които се извършват в сърцето, а вторият процес е подобен на мислите, които се пораждаат в ума и се повдигат нагоре. Първият процес е потребен,

за да се пренесат каквите от високите места на сушата към по-ниските и да се даде възможност на всички семена в почвата да поникнат, да проявят своя живот и да принесат своите плодове, нужни на хората и на всички живи същества, а вторият процес е необходим, за да се пренесе влагата от морските равнини към сушата. Тия два метода трябва да се съединят в едно.

Има и трети метод, който е метод на движение, т.е. горе във въздушното пространство трябва да се явят въздушните течения, които да пренесат парите от океана към сушата. Този процес е обяснен във физиката така: има две въздушни течения – топло и студено; топлото върви от долу нагоре, а студеното – от горе надолу. Тия две течения означават човешката воля, която действа в човешкото сърце и в човешкия ум. Течението на сърцето е топло: то е течение от долу нагоре, а течението на ума е студено – от горе

надолу; там, където тези две течения се срещат, се зачева животът. По същия начин и в пространството, когато водните пари се намерят между тия две течения – топлото и студеното, се кръстосват и образуват водните капки; така се явява дъждът, носител на най-великото благо за развитието на растенията и за поддържането на живота.

В съвременния обществен живот течението на сърцето трябва да се изпрати нагоре, за да опресни и пречисти атмосферата на човешкия живот. По същия начин, както влагата трябва да обсеби и обедини всички ония малки частички от прах, сажди и други подобни в пространството, така трябва да дойде и вторият процес – на изстудяването, на човешката мисъл (законът на самопожертването), всички капки да се изпратят на Земята, а заедно с тях казаните неканени гости (прашинките в пространството) ще слязат долу на работа. По аналогия трябва да се каже,

че всички отрицателни елементи, от които съвременните хора се оплакват, са ония малки пращинки, които Природата е повдигнала нагоре с известна цел – за да съгради водните канки, или да им даде стабилен скелет. При сегашните условия Разумният живот е изпратил тия неорганизираны според нашето схващане елементи, за да образуват скелета на новите мисли и желания. Следователно по същия закон ние няма защо да се оплакваме от положението, а трябва да облечем съществуващите обществени фактори в плът и кръв.

Ще припомним едно свидетелство от Стария завет. Един от еврейските пророци, Йезекиил, видял поле, пълно с кости, които били сухи. Господ попитал пророка:

– Могат ли тия кости да оживеят?

Пророкът отговорил:

– Могат, Господи, ако Ти кажеш. И тогава Господ казал на пророка:

– Проречи сега тия кости да се съберат!

Пророкът казал и след това в своето видение вижда, че костите започват да се събират, кост с кост, сетне започват да се обличат с мускули и да се покриват с кожа, докато се образували човешки форми. Тогава Господ казал на Йезекиил:

– Проречи сега да гоїде Духът!

И когато пророкът казал това мощно слово за Духа, според както му било казано, той видял, че цялото това множество станало на крака като голямо войнство и тръгнало напред.

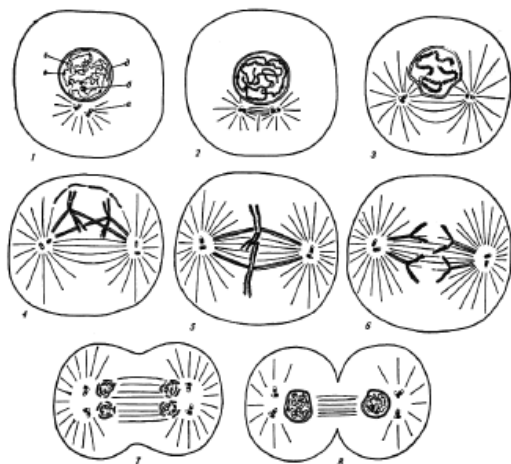
Съвременното човечество наподобява на тия сухи кости – те са разхвърляни по цялото лице на Земята, без никаква вътрешна, тясна връзка и между тях постоянно има стълкновение от движението на земните бури. Затова те питат сега: „Защо е това стълкновение между нас?“, отговаряме: защото няма никаква връзка помежду ви. Тия кости са подобни на

есенните листа, които вятърът постоянно отвява и тласка във всички посоки. Това са всички съвременни обществени прояви, които са резултат на висящи, неразрешени общочовешки въпроси.

И сега Господ отново пита пророка: „Тия кости на съвременното човечество могат ли да оживеят? Могат ли да се съединят и обединят, да образуват едно цяло за въдворяването на Божието Царство на Земята?“. Пророкът отговаря: „Може, Господи, ако Ти кажеш“. И този, Живият Господ, казва на пророка: „Изкажи тогава мощното слово в Моето име“. Пророкът е произнесъл вече това магическо слово и ние виждаме тия кости да се събират и организират, да се обличат в мускули, в плът и кръв и да се обвиват в кожа. Заражда се вече една нова идея за братство – например Обществото на народите, стремежът за сближение на народите, за взаимодействие, за икономическо разбиране между народите, за

даване на свобода на подтиснатите и пр. Остава последният момент – да каже пророкът: „Да дойде Духът!“; тогава всички кости ще станат на краката си като едно цяло и всички ще се намерят пред свършения факт на обединеното в закона на човешкото братство човечество. Тогава ще бъде денят на общото възкресение на всички народи по лицето на Земята.

На тия живи кости, които са започнали да се съединяват и обединяват, да се обличат в жили, в мускули, в плът и кръв, и които скоро трябва да станат на краката си, ние препоръчваме гореспоменатите две течения – топлото и студеното, едното от които върви от долу нагоре, а другото – от горе надолу. Те ще опреснят живота на новооживелите кости, ще им дадат подтик към нова работа – да започнат да създават своите клонове и клончета, своите пъпки и листа, да образуват своите цветове и плодове, за да узреят семките на Живота вътре в тях. Следователно

трябват учители умни и добри, самоотвержени и безкористни, които да живеят за другите.

Тия кости, които сега се събират, са костите на младите, на ония деца, които сега се раждат, на ония момци и момичета, които сега стават, на ония обществени дейци, които сега започват своята работа. И всичката философия седи в това – да не се спъват в тая тяхна работа. Ще ста-

не по същия начин, както пророкът е видял – че костите се събират, и той не е отивал да посочва коя с коя да се събере, кой мускул кое място да заеме, на кръвта – в коя посока да се движи и на Духа – как да слезе. Нека като този старовременен пророк всеки да изказва това мощно слово с Вяра от ума си, с Любов от душата си, с Надежда от сърцето си. Това е великото бъдеще, което предстои, и всеки, който така произнася тия думи, бил той отделен човек, отделен дом, отделно общество, народ или цялото човечество (законът еднакво работи), носи новия живот и всички кости, които се подчиняват на това движение на Духа, ще намерят своя път, своето място и своя начин на работа.

Пророкът на новите времена пита: „Тия сухи човеци, тия сухи домове, тия сухи общества, тия сухи народи могат ли да оживеят?“. Природата и Разумният живот му отговарят: „Могат“. И той произнася

вече мощното слово: „Сухи кости от цялото лице на Земята, от четирите ѝ краища, събирайте се и обединявайте се, обличайте се с жили и мускули, обвивайте се с плът, кръв и кожа, защото Духът на Великото иде и Той ще влезе във вас! Всички вие ще станете на краката си като едно цяло и ще познаете, че сте пратени да бъдете свободни и да работите и служите за благо на всички“.

СРАВНИТЕЛНИЯТ БИОЛОГИЧЕСКИ ПРОЦЕС

Аналогии и заключения – новите хора

Развитието на цялото човечество се извършва по строго определени природни закони. Това, което виждаме да става в живота на съвременните народи от ред години, не е нищо друго, освен неизбежен резултат от приложението на тия закони; ако ги изучим внимателно, цялото развитие на човечеството – още от създаването на човека до сега, ще ни бъде ясно и няма ни най-малко да се учудваме на големите и разрушителни катаклизми, които се извършват.

За да поясним мисълта си, ще си послужим с една аналогия. Нека разгледаме делението на клетката (виж фигурата). Знае се, че клетката е онази видима форма, която образува тялото на всички видове организми: растение, животно, човек. Сложното

деление на клетките се нарича кариокинезис – от гръцката дума „карион“ (ядро) и „кинезис“ (движение). Отначало клетката се намира в едно почиващо състояние, в което се приготвя за по-нататъшната си велика работа в живота; в това ѝ състояние силите работят в нея, без да се виждат отвън. В следващата фаза ядрената нишка се разкъсва на части; двете полюсни телца отиват на двата края на клетката и около тях се появяват звездовидно нишки. Между двата полюса се нареждат други нишки и образуват нещо като вретено. Ядрените нишки (хромозоми) вземат подковообразна форма и се нареждат по екватора на вретеното; така образуват нещо като звезда (астера). След това ядрените нишки се разцепват надлъжно и едните половинки се привличат към единия полюс, а другите – към другия; в този момент те образуват двойна звезда (диастера). След това горните половинки се скачват и образуват ядрената нишка на новата

ядка, долните – също. Между двете ядки се появява презградна ципа (между двете нови, дъщерни клетки).

Виждаме как при деление на клетката стават много големи пертурбации – разтопяване на ядрената ципа, изчезване на ядката, разкъсване на ядрената нишка и други големи премествания и промени. Онзи, който не е посветен, може да помисли, че съдбата на клетката е свършена, може да се уплаши за съдбата ѝ, но в края на краищата получаваме нещо хубаво – две нови клетки. Значи всички тези пертурбации, които биха уплашили незнаещия, водят всъщност към нещо красиво, към хармония, към нещо разумно.

Това има аналогия с живота на човечеството. Нека вземем за пример положението на днешното човечество. Сега то претърпява деление в биологическия процес на развитието си, прекарва последния фазис, тъй като първичната човешка монада, от която е образувано, е към последния,

шестия период – да се раздвои. Това в окултната наука се нарича *явяване на шестата раса*. Но понеже тази гъщеря е от по-висок произход, за нейното идване стават и по-обширни приготовления: всевъзможни местения, размествания, разрушения и съграждания в народите и между народите. Това не трябва да плаши никого: онова, което ни се вижда като разрушение, е само едно преместване или преобразуване на материалите от едно състояние в друго.

Например вие разрушавате една планинска скала, която е била украшение на цяла местност, но го правите, за да построите пътищата и градовете си. Пукотът, който се произвежда при разбиването на тази скала, може да внесе тревога у всичките околни овчари и те биха помислили, че става нещо неестествено, но гражданията на съвременната култура, които искат да си построят пътищата и зданията, намират смисъл в пукота и разрушението, понеже чрез

тях ще се създадат материалите за постройките. Ала и тия материали, ако само се пренасят и натрупват на купове, без да се слагат на работа, биха създали други мъчнотии; затова те трябва да се натрошат на гребни камъчета, да се настелят по пътя, да се насипят с пясък, да се прекара валяк, да изглади пътят, за да бъде достъпен за съобщения и да се пазят хората от голямата кал, която спира движението. А в градовете от купчините материали трябва да се повдигнат красиви здания, удобни жилища, училища и подобни помещения, нужни за културата.

Следователно това, което става във външния свят, е израз на скрития живот на споменатата човешка монада. По същата аналогия ние виждаме, че художникът, за да пристъпи към рисуването на някоя велика картина, трябва да е обработил зародената в ума му идея, а след това той приготвя своето платно, намира боите и четките си, заема удобно ате-

лие и започва да реализира работата си отвътре навън. Когато великият художник започне работата си, не е облечен в празнични дрехи, не е обут в обувки по последната парижка мода, няма министерски цилиндър на главата си, а е съвсем просто облечен: с една дълга бяла дреха, препасан е с малък пояс, обут е с малки чехли, носи проста шапка и има разрошени коси; и тогава с четка в дясната си ръка, а в лявата – с боите, той вторачва погледа си в бялото платно, стоящо пред него, подобно на първоначалната клетка в почиващо състояние, и започва да измерва разстоянията и отношенията върху платното, да прави бели колелца, след това разпределя своята картина на две отделения, поставя основните черти на картината и определя мястото на сенките. Ако художникът рисува едно лице в профил, ще сложи само едно око, което е първата звезда; ако иска да го нарисува в анфас – петото състояние, което се нарича диастрално,

ще сложи двете очи; в шестото той ще определи цялата форма на фигурата и ще отдели тази фигура от бялото поле на платното.

Именно това става сега – този велик художник, който е започнал да върши своята огромна работа, вече зацапва техните закони и четците не могат да четат правилно законите; става една вътрешна промяна в човешката душа и онова, което човек е виждал по-рано, сега не вижда, а което по-рано е имало смисъл за него, сега остава без смисъл. Разбира се, това е само привидно, както са привидни споменатите пукоти и разрушения на канарата за овчарите. В науката наричат това *израждане*. Например ако нагорещим водата, тя се превръща в пара и „изчезва“; израждането е процес на превръщане на едно състояние в друго. По същия закон съвременното човечество минава в процеса на своето развитие от едно състояние в друго. Сега хората скоро ще се намерят в положението

на пеперудата, която не се радва на листата като един обект за храна, за какъвто ги е считала по-рано по необходимост, а вече миролюбиво каца на листа, без да му причини никаква вреда. Сега тя не го поврежда, понеже вниманието ѝ е насочено в друга посока – към сока на цветята. Преди, когато е била гъсеница, цветята са били за нея без съдържание, но като е напуснала това състояние и е влязла в новото, те стават обект на нейния живот. Следователно ние просто трябва да признаем факта, че в света е влязла една нова сила, която действа по един много чувствителен начин.

Промяната, която става, ще ни се изясни, като си послужим с примера за сътворението на човека. Когато Бог го направил от пръст, човек се е намирал в едно състояние на неразвита съзнания и когато Бог вдъхнал в ноздрите му дихание на живот, човек станал жива душа, т.е. проявил ума, разумността и интели-

гентността, с която можел да различава разните състояния и промените в проявите на човешкия дух. Значи човекът оживял с придобиването на разумността и с нея веднага започнал да се отличава от животните по ума и съзнанието си и по действието на своята воля. Тогава започнал новата си култура – градинарството, като насаждал плодните растения; това научил човекът в Райската градина, а след като излязъл от Рая, научил земеделие, да сече дърветата, да троши камъни и да гради къщи. В това си състояние той е дошъл до последния предел, опитал е всичките положения на живота, споходил е в това малко езерце – „в този малък свят на Земята“, в което е живял, всичките места, изял и изпил всичко в езерцето и като нямало повече с какво да се храни, той се изложил на съвременния глад, който се отъждествява с появяването на болестта неврастения – тя не е нищо друго, освен духовен глад. В различните

състояния на тази болест на човека липсват всички ония елементи, в които правилният живот може да се проявява. Такава е промяната, която е станала с човека като индивид.

Следователно и нашите понятия за света, нашите схващания за индивидуалния и обществения живот, за религията, за семейството, за училището, за Църквата и пр. трябва да претърпят коренни промени в своята форма, в своето съдържание и в своя смисъл. Ако ние сме разумни, тия промени ще дойдат по естественя начин на еволюцията, т.е. без никакви сътресения и катастрофи, но ако им въздействаме със сила, те ще станат по закона на необходимостта, насилствено. Ние виждаме, че и Природата работи по същия начин: когато човек боледува, тя му казва, че трябва да погладува няколко дни, докато се възвърне естественото състояние на силите, които функционират в организма му. Но ако човек престъпи тия прости правила и се наяде в това

болезнено състояние, непременно ще настъпят лоши резултати. И съвременното общество, което е погълнало много нездравословни елементи и боледува, ще трябва да ги повърне и отдели от себе си, за да оздравее.

Можем да продължим аналогията между делението на клетката и фазите, през които минава човечеството. В една машина работата е разпределена, но не машината разпределя нещата, а разумното, което работи; така и в клетката ние имаме едно учреждение, едно заведение, в което Разумното разпределя работите. Клетката сама по себе си не прави тези изменения, но Разумното, което се изявява чрез нея. Тая клетка е поле, на което работят разумните закони на Природата.

Клетката е проекция на Духовния свят във физическия. Тя се видоизменя поради дейността на една Разумност, която е причина за преминаването на клетката от една фаза в друга, за сменянето на нейните методи за ра-

бота; по този начин клетката се усъвършенства, преминава от по-простата форма и строеж към по-сложни, както една нива от едно пусто място може да се превърне в градина.

Почиващото състояние на клетката, което виждаме в началото, е един подсъзнателен процес. Клетката е резултат на едно минало, което е дадено. Размножаването ѝ е един разумен процес. Първите фази при делене на клетката, след като е излязла от почиващото си състояние, съответстват на състоянието, през което е минал човек, а именно от подсъзнанието към съзнанието. Най-висока форма на целесъобразност при деленето на клетката имаме, когато се разделят хромозомите, понеже чрез това се постига равномерно разпределение на наследствените качества в двете нови клетки. Този процес е проява на висша разумност; той и образуването на двойната звезда (диастера) съответства на преминаване към най-висока съзнателна дейност в човека.

Ние виждаме тук как подсъзнанието, което царуваше в почиващото състояние на клетката, постепенно се сменя към края на клетъчното делене с по-висока проява на съзнанието.

И в развитието на човечеството виждаме как по-ниските степени на съзнанието се сменят постепенно с по-високи – от подсъзнанието през съзнанието и самосъзнанието вървим към свръхсъзнанието. Подсъзнанието е началото на една форма, а свръхсъзнанието е краят ѝ. Човечеството е минало през подсъзнателния и съзнателния живот, сега то развива самосъзнателния, с който постепенно ще влезем в съприкосновение. Свръхсъзнателният процес обединява в себе си подсъзнанието, съзнанието и самосъзнанието. Свръхсъзнателният живот е граница, към която се приближаваме. Свръхсъзнанието ще даде друго направление на човешката еволюция. Подсъзнанието е закон на инволюцията, а свръхсъзнанието е еволюционен

процес; съзнанието и самосъзнанието са това, което свързва тези два процеса. Съзнанието и самосъзнанието са равнината, която се образува между слизането и качването и която свързва двата велики процеса: инволюция и еволюция. Много учени не подозират за инволюцията.

Свръхсъзнанието се проявява, когато една форма преминава в друга – например когато едно животно премине в човек или когато човек преминава в по-висока форма. От дълбочините на подсъзнателния живот сега човек се издига постепенно до по-висок съзнателен живот – самопожертването, което показва, че в него се проявява на Божественото; това е новият тип човек, това е новата раса, която иде.

Както казахме, частите в тая първоначална клетка са разпределили труда си: едни са образували храносмилателните органи, други – дихателните, трети – мозъчната система, четвърти – симпатичната нервна

система, пети – мускулите и лигаментите, шести – костите, и ние имаме появяването на съвременния човек в сегашната му форма. Тази същата клетка, частите на която така са разпределили труда си, още поддържа същия ред на нещата и привежда човешкия организъм в по-висока форма. Тя е първоначалната монада, която е организираща цялото колективно човечество. По същия начин в него са се явили различните съсловия, които работят специално за образуването на органите на човечеството: всички, които обработват земята, и онези, които разпространяват човешките произведения, образуват стомашната му система, те доставят соковете; всички, които се борят за благо на човечеството, организират мускулите и костите – значи въдворяват реда в този организъм, за да може да се държи на краката си и да работи с ръцете си, които са емблема на човешката воля. Бащите, майките, свещениците,

учителите, писателите и моралистите организират мозъчната система, а братята, сестрите и приятелите образуват съединителните връзки между мозъчната и симпатичната нервна система. Така става ясно, че физическият свят има най-простите движения; след него иде процесът на появяването на жизнения принцип, на чувствата и най-сетне на появяването на мисълта.

И така, целокупното човечество, т.е. сборът на всички индивиди, представлява диференцирането на първоначалната монада, която е минала през всички състояния и е образувала всички сегашни форми. Всяка форма представлява и начин за проявлението на нейната енергия в областта на физическия свят, на жизнения свят (свят на силите), на чувствения и на мисловния. Расите, народите, обществата, домът, индивидът – всички са тясно свързани помежду си. Това, което става в расата, става в по-малък размер в народа; това, което става

ва в народа, става в по-малък размер в обществото; това, което става в обществото, става в по-малък размер в дома, а това, което става в дома, става в по-малък размер в индивида.

Проявата на енергията не е еднообразна, а разнообразна. Когато искаме да сведем всички сили на Природата в еднообразни действия, произвеждаме в нея зло, а когато образуваме разнообразие, произвеждаме добро. От тази гледна точка неморални са всички еднообразни неща, а добри – всички, които са разнообразни. Еднообразното е смърт, а разнообразното – живот. В това положение няма никакво противоречие, защото очевидно е, че ако много хора говорят едновременно едно и също, ще се образува само шум и ние не ще можем да разберем смисъла на думите; но ако същите хора в един оркестър изпълняват разнообразни партитури от една и съща пиеса, ще образуват хармония. И съвременните хора са станали неморални, защото говорят и искат едновременно

едно и също: пари, пари и пак пари. За професор се е учил някой, а все за пари говори; свещеник е станал – за пари ламти; учител, съдия – все към същия идеал се стремят. Цялото човечество говори сега за едно и също нещо – за пари. А те образуват еднообразието в света, което не е смисъл на живота: то е само едно преходно средство или форма в развитието на човека. Следователно, ако ние дадем на една форма по-голяма стойност, отколкото Природата е вложила в нея, създаваме зло.

Същата идея може да се поясни и по следния начин: всички хора говорят за Бога, без обаче да изпълняват Неговата воля – също както за един милионер, т.е. само по отношение на неговите пари: прицелната точка не е милионерът, а парите му. Като говорим за Бога, подразбираме само Неговата сила, от която се нуждаем, без да Го разбираме като Любов, от която произтича Животът. Вместо да се стремим да използваме само

силата Му, необходимо е да вникнем в съдържанието и смисъла на Неговата Любов, която е извор на всички блага; не само да вникнем, но и да приложим и тогава Бог ще ни се изяви във всичкото Си разнообразие и величие. Следователно съвременното общество трябва да даде съвършено друга насока на своето развитие, като премахне еднообразието в неговите прояви и внесе разнообразие.

За да изясним тази си мисъл, ще приведем следния пример: ако седим постоянно в една добре построена масивна къща, подобна на средновековен замък, и минаваме само от една стая в друга, какъв смисъл може да намерим в такъв живот? Най-после този замък ще ни стане отегчителен и у нас ще се зароди желание да излезем от тази ограничаваща ни среда. За тази цел трябва да намерим вратата, която ще ни покаже пътя към Живата природа; там, в разнообразието на тази Природа, ще почерпим всички елементи, необходими за

повдигането на ума и сърцето ни и за проявлението на нашата воля. А сега само минаваме от една в друга стая на замъка.

Този замък на бялата раса, с всички свои народи и общества, е вече изходен и сега става разделянето, което ни показва пътя към Живата природа; това разделяне в съвременния европейски живот се изразява в разделяне на богати и бедни, на силни и слаби. И борбата, която се води, е предвестник за прекъсването на последните нишки, които ни държат за старото, а с това прекъсване ще се появи новото човечество – хората на Любовта, които ще преобразят съвременния живот и ще покажат, че може да се живее по друг начин, т.е. чрез споразумение и взаимна поддръжка между народите – по-големите народи ще покровителстват по-малките, а и сред самите народи ще се въдвори взаимно разбиране и любов.

СТАРОТО И НОВОТО ЧОВЕЧЕСТВО

Инволюция и еволюция – методите на новия живот

В Природата съществуват два велики процеса, които взимат участие във всички нейни действия: единият е насочен от центъра към периферията и се нарича инволюция, а другият е насочен от периферията към центъра и се нарича еволюция. Това са два обновяващи процеса, подобни на тези на кръвообръщението, които стават във всеки организъм, т.е. на движението на човешката кръв от сърцето към периферията – артериален, и от периферията към сърцето – венозен. В тези процеси се събужда онази енергия, която е необходима за съграждане на условията на живота.

Когато се появят известни разстройства или спънки в тях, вината не е в процесите, а в съществуването, в

което стават те и което не разбира значението им. Ако допуснем, че известно човешко същество е обхванато от един неразумен живот, който събужда у него неразумна лакомия, ще видим, че в него ще се натрупат известни излишни вещества, които ще спънат процеса на неговата артериална кръв, а този, последният, в замяна, ще спъне процеса на венозната кръв. Тогава веднага ще се яви една вътрешна дисхармония, а като последица от нея, ще настъпят условия за органическите болести. Ние можем да констатираме фактите, че артериалното течение не става правилно или че във венозното има известен застои и да мислим, че това са причините на появилата се дисхармония, но всъщност причините се съдържат в неразумното ядене, т.е. в употребата на онези храни и вещества, които Природата не е определила за организма на това същество. И вследствие на това тя му дава да разбере, че е престъпило нейните

основни закони, правилното движение и правилата на естествената обмяна на веществата.

Следователно тя му дава болести и страдания, за да събуди в него съзнанието, да се позамисли и да се отклони от кривия път, по който е тръгнало. Вие например никога не можете да накарате едно живо същество, било то даже едно животно, когато веднъж е погълнало отрова, повторно да възприеме същата храна – значи животните много по-лесно се възпитават в това отношение, отколкото човекът.

Това, което е вярно за човешкия организъм, е вярно и за съвременните общества и народи – и у тях постоянно функционират тия два процеса. Когато в някое общество или в народ се появят известни аномалии, известен упадък или израждане на нравите – упадък на обществения морал, на религиозните вярвания, на човешката мисъл, от което се появяват помрачението и развращението,

или казано на научен език, разлагане, това се дължи на тия странични вещества, които хората са наслоили в обществения или народния организъм – натрупали са неестествени мисли и желания. Една аналогия ще поясни мисълта ми: не е виновен машинистът, който е карал машината, дерайлирала по причина на несигурния път, а виновен е онзи, който е построил пътя неправилно; не са виновни децата, които грешат, а бащите и майките, които са създали за тях тези условия.

Следователно ние трябва да спрем и да разгледаме отблизо какво изискват тези процеси и ще се уверим, че инволюцията изисква чиста кръв, топло сърце, здрави гробове и енергичен мозък, или, казано на обществен език, чисти морални принципи, безкористен живот, самоотвержена любов и светла мисъл; това са материали, които трябва да легнат в организма, за да може човешкият дух правилно да обновява своите органи, защото

те изискват постоянна обнова в работата си. А процесът на еволюцията изисква честен труд и съзнателна работа, т.е. всяко нещо да се направи така, както трябва, без никакви изкривявания.

Ако членовете на едно общество биха се подчинявали на тези два велики процеса, тъй прости и ясни сами по себе си, то много от съвременните страдания и несгоди на обществото биха се премахнали. Защото не е важно само да се констатира, че машината е развалена, но тя трябва да се приготви за работа; също така не е важно само да се констатират недъзите в обществото, но да се намерят начини за изправление, и то разумни. Не е важно само да се констатира, че религията се намира в упадък, но трябва да се намерят причините на този упадък и да се премахнат. В съвременната наука, която изучава болезнените състояния на човешкия организъм, са изнамерени известни лекарства, които като се

гадат на болния, положението му не само не се подобрява, но се влошава; това влошаване се нарича криза. След всяка криза организмът се подобрява и усилва и болезненото състояние намалява. Следователно онзи, който не разбира закона, ще каже, че това лекарство е неуместно, понеже произвежда влошаване, но спасението седи именно в това влошаване. И право казва старата българска поговорка: „Водата, докато не се размъти до дъното, не се избистря“. Коя вода – не застоялата, а течащата вода; докато тя не се разбърка до дъното, не се изчиства. Следователно, ако ние от дъното на нашия живот не извадим онези нечистотии, които спъват правилното ни развитие, животът ни няма да се избистри, или, другояче казано, няма да се подобри.

Да обясним по-точно нашата мисъл. Всички съвременни хигиенисти твърдят, че зданията, които се строят, трябва да бъдат хигиенични, т.е. да бъдат направени от такива

материали, които да не задържат влага, прозорците да бъдат големи, за да може да влиза повече светлина през тях и стаите да бъдат обемисти, за да съдържат повече въздух; при това те поддържат, че прозорците трябва да бъдат обърнати към изток, към юг и към запад и пред всяка къща да има градинка, насадена с цветя и гръвчета – това според тях са най-здравословните жилища. Да допуснем, че една къща е направена по всички тези правила, но съществува, което живее в нея, от немарливост забравя да отваря често прозорците ѝ и след като е живяло дълго време в такава хигиенична къща, най-сетне от покварения въздух ще започне да се чувства в особено неразположение на духа и да мисли, че там се е загнездил някакъв зъл гений. Този зъл гений е самият той и какво бихме му препоръчали тогава? Да отвори прозорците и вратата си, за да нахлупи чист въздух отвън, за да станат тези две течения: инволюционното,

или артериалното, отвътре навън и еволюционното – отвън навътре. При тази обмяна съществува ще почувства, че става известно подобрене. Това подразбира българската поговорка, че като се размъти водата, т.е. като е станало това движение отвън навътре и обратно, водата се е избистрила.

И ние ще кажем на съвременните религиозни общества, че техните прозорци от векове са седели затворени и този зъл гений, който ги измъчва, са самите те. Следователно ние им препоръчваме простия процес да отворят всичките си прозорци и вратата си, за да навлезе чистият въздух и с него да проникне чистата Божествена светлина. Трябва да се премахнат всички зацапани прозорци, всичко да бъде толкова чисто и ясно, че като погледне човек отвътре, да види всичко добре, без никаква измама. Така говори Природата: на умните и добрите – благословение, мир и радост, а на глупавите и своенрав-

ните – страдания, сиромашия и лишения. Защо? Защото последните не пропускаат чистия въздух и чистата светлина, които заобикалят жилищата им.

Но това е общо казано, това са общи принципи, прогласени от хиляди години, ала не още конкретизирани и приложени в тяхната естествена форма. От хиляди години всички общества и народи страдат. Цялата Земя е покрита само с гробища, времето е затрило ред народи; има хиляди запустели и съсипани градове, които са признак на неразумния човешки живот. Съвременните общества в замяна градят други градове, които, ако не изменят живота си, очаква същата участ. Някои ще кажат, че такава е участта на човечеството; не, такава е участта на всички стари народи, които не са разбрали още този велик Божествен закон. А новото човечество, което е почерпило опитността от миналото, повдига вече своя глас, формулира своята пра-

ва мисъл, изказва своето здраво слово и конкретизира първите необходими формули за истинското развитие на обществата и народите. А първата формула е, че всички хора трябва да чувстват, че са близки едни на други и че са необходими части от едно цяло, органи на един общ организъм, който еднакво има нужда както от най-малките, така и от най-големите, и че и едните, и другите в даден момент извършват велики работи за този организъм. Втората формула е: смъртта на едного е смърт на всички и животът на едного е живот на всички.

Ако майката е здрава, ще бъде здрава и дъщеря ѝ; ако бащата е здрав, ще бъде здрав и синът му; ако майката е умна, ще бъде умна и дъщеря ѝ; ако бащата е с характер, то и синът му ще бъде с характер; ако майката е със сърце, то и дъщерята ще има същото; ако бащата има доблест, то и синът ще я има. Този закон гласи: от Доброто Добро

излиза и от Любовта Любов излиза; от Правдата Правда излиза, от Мъдростта Знание се придобива, а от Истината – благополучие.

Ако религията е в упадък, ние разбираме, че нейният въздух е покварен и гъното ѝ е наслоено с грамадни утайки; тогава казваме: „Размътете водата си, отворете прозорците си и наместо смърт, ще дойде живот за вас“. Когато се казва истината, не трябва да се затварят ушите, а да се отварят; да не се заблуждават умовете, а да открият; да не се ограждат сърцата с крепости, а да се заобикалят с градини от цветя и с най-хубави човешки мисли; едновременно човек да говори не за себе си, а за другите и да търси не личното благо, а общото. Там, където има сиромашия и страдания, има ли общо благо? Където има насилие, има ли общо право? Това са продукти на старото човечество, а последиците от тях – разрушените им градове и всичките гробове, са

документи, които показват, че Природата не прощава на онези, които престъпват законите ѝ. Следователно новото човечество твърди, че на всяко същество трябва да се даде неговото място и подходящата му работа; всяко същество трябва да има хигиенична къща, здраво тяло, чисто сърце, светъл ум, благородна гуша и крепък и възвишен дух. Няма нужда, казва новото човечество, да плачем на гробовете на умрелите, но да вземем поука от тяхната смърт, понеже те казват: „Ние умряхме, защото не живяхме съобразно със закона на Природата. Нашите градове, нашите идеали се разрушиха по причина на нашия нетрезвен живот, нашата ласкомия и глупаво нехайство. Вземете пример от нас и не плачете, но живеете разумно!“.

Новото човечество казва: „Брат брата си трябва да обича, дом домовете да обича, общество обществата да обича, народ народите да обича; а всички народи целокупно да обичат

човечеството, което е техният стар баща“.

Съвременните недъзи на обществото няма да се излекуват чрез мазане с мехлеми – това е стар метод; новото човечество казва: „Всяка рана трябва да се изложи на слънчевата светлина; човешкият ум да се сложи на работа за служене на човечеството; да се изпрати повече Светлина и Любов на човешкото сърце, а животът да дойде в съгласие с Живата природа“. Не е учен онзи, който само чертае на книга своите проекти, но оня, който ги прилага; не е художник само този, който рисува своите картини с разни плодове на книга, но истински художник е оня, който умее същевременно и да ги произведе. Трябва да се усвои простиеният метод за обновяването на обществото. Ако жадният седи с дни при водата и философства дали да пие от нея, или не, какъв резултат ще произведе тя в него, каква полза може да придобие? Гладният, който

седи при добре сложената трапеза, научно разглежда храната и я анализира, без да я вкусува, каква полза може да придобие? Очевидно е, че водата и храната трябва да се възприемат.

Следователно малкият опит струва повече от старите теории, че човек е грешен и в грях го е заченала майка му. Тук просто се констатира фактът, че майката не е живяла съобразно със законите на Природата – затова в грях го е заченала. Но ако човек се е родил хилав и неспособен за каквато и да е мисъл, кой е виновен за това? Три положения има: или Природата, която е създала нещата първоначално, или майката, която ги създава сега, или сам той, който се проявява в дадения момент. Но всичките данни на съвременната наука показват, че в Природата няма никакви грешки; грешките произтичат от съществата, които живеят в нея. Ако майка ви ви е родила здрав, чистав и интелигентен, а някое друго същество отвън ви

стовари няколко удара по главата и разстрои вашия мозък, след което започнат всички аномални проявления, кой е причината? Причината е външният удар на това същество. Ако в един дом ония същества, които са живели в мир, спокойствие и обща любов, са били здрави и чистави, а някое същество заради користолюбие или омраза запали или изгори къщата им и ги лиши от всичката складирана храна, облекло и пр. и след това дойдат всички нещастия върху този дом (болест, страдание и смърт), кой е виновен – Природата, те или онова същество, което е запалило къщата им? Разбира се, съществото.

Сега светът е пълен с хора, които чупят главите на своите ближни и палят домовете им – защо? Защото тия хора не разбират смисъла на живота. В един народ кои са по-силните оръжия – пушките и топове-те или онези честни, трудолюбиви и работливи синове и дъщери? Кои са по-силните крепости – да има богати

търговци, които да разполагат с големи капитали, или да има благородни учители и свещеници? Няма съмнение, че силата и устойчивостта на един народ се състои в живите морални принципи, проявени във всичките области на неговия бит.

Тези принципи трябва да се приложат навсякъде – във всички области на живота. Те са методите на Новия живот. Всички хора трябва да бъдат честни, справедливи, умни и добри; честността ще създаде гръбнака на човешкия характер, справедливостта – неговата сила, умът – направление му, а добротата ще създаде неговия капитал.

ПРЕД НОВАТА ЕПОХА

Развитието на народите. Идването на Шестата раса

Ръководителите на съвременните народи отново трябва да се занимаят със законите, по които се ръководи и направлява животът на човечеството, за да не се влияят от случайни настроения и временни интереси при насочване на своята обществена дейност. Те трябва да се позамислят и да си поставят за задача да проникнат дълбоко в тия биологически закони и да се съобразяват с тях, следвайки ги неотклонно в нареждането на социалния и културния живот на всички народи. Днес виждаме всички европейски народи да се лутат в разни направления и да изразходват своята материална и духовна енергия в безполезна постижения. Казано на друг език, местността, в която живеят всички народи в Европа, е

станала много нездравословна, пълна с отрови, заразни миязми; и методите на живота са станали нецелесъобразни, поради което приложението на тия методи не дава никакъв практически резултат. В това отношение съвременните европейски народи приличат на ония отделни личности, които отлагат постоянно изплащането на своите дългове, и последните от година на година се увеличават все повече и повече. Постига ли се целта с това отлагане? Не, така дълговете стават непосилни и неизплатими.

Единственият образец, по който трябва да се ръководят всички – и народите, и управниците им, и отделните индивиди, е образецът, който ни е дала Природата. Трябва да наблюдаваме най-внимателно как тя прилага законите на органичното развитие и методите, с които си служи за постигането на известни цели, как дава място, условия и съдействието си да се проявяват всички разумни същества, които имат

стремеж да работят за постигането на общото добро. За тази цел тя изисква от всекиго следните условия: семето, или зародишът на живота, трябва да има сила в себе си, за да се прояви; на това семе Природата дава почвата, влагата и другите два необходими елемента – топлината и светлината. Лесно е да се разбере, че ако семето, или зародишът, няма сила и разумност в себе си, т.е. ако един народ или индивид няма интелигентност в себе си, не може да се прояви. След това първо условие трябва да имат материални условия – земя и пространство, за да прояви своята дейност. Светлината за организма представлява ония принципи, от които всеки човек и народ се нуждаят, за да се дава правилна насока на техния ум, а топлината представлява ония благородни чувства и възвишени стремежи на сърцето, които, подкрепени от волята, го подтикват към осъществяването на великите цели на живота му.

Досега всички народи са се стремили да прилагат според знанията и силата си тези изисквания на Природата, но в своя напредък те са пренебрегнали външните условия и не са могли да постигнат целите си в пълнота. Така при обстоятелствата, в които са се намирали, те са изпаднали в положението на онова семе, което расте в мочурлива почва, и не са давали резултати. Или пък влагата им е изчезвала съвършено и тогава са живеели в обратния процес – на изсъхването. Най-сетне, липсвали са им и светлина и топлина и тогава е ставало общо смразяване, всяко растение е преставало.

Тялото, или организъмът на човека или на един народ – това е почвата, в която се сее семето; влагата представлява материалния му живот, а светлината и топлината – в широк смисъл общият духовен живот. Ако отнемете на който и да е организъм едно от тези условия, които са му абсолютно необходими и които

трябва да използва в своята дейност, развитието му ще престане.

С други думи казано, развитието е създаване на редица форми, в които Животът се проявява. Всички тези форми, които съществуват в Природата, са все опити, за да се подобри животът на всеки организъм, и тяхното видоизменение не се е спряло, а продължава.

Следователно, ако самата Природа прави своите опити в образуването и усъвършенстването на формите, същевременно и човек трябва да следва нейния пример. Ако една форма не даде най-добрия резултат, трябва да се измени, за да се получи исканият резултат. Така постъпват и всички изобретатели – те правят постоянни опити, докато стигнат желания резултат. По същия начин се приготвят и жилищата – като се започне с известна форма, съгражда се зданието: основите, стените и покривът, а след това започва вътрешният процес: измазва се зданието, мебелира се

и едва тогава неговият собственик влиза да живее в него.

И съвременните народи от бялата раса са достигнали вече върха на своето външно физическо развитие; сега иде вторият процес – вътрешното развитие. Никой народ не може вече да расте; сегашните народи могат да се смаляват, но не и да растат. Всичкият стремеж трябва да бъде насочен към тяхното вътрешно развитие, да се създадат по възможност условия за всички индивиди, за да могат да работят.

Най-първо, съвременните народи трябва да определят какви трябва да бъдат техните идеали, тяхното верую, техният мироглед и към каква цел се стремят; защото те са опитали вече материалната сила, опитали са богатството, опитали са удоволствията, с една дума – всичко, което може да се вкуси на физическото поле: няма храна, от която да не са вкусили, няма плод, от който да не са яли, няма удоволствие, кое-

то да не са преживели. А законът в Природата е, че тя не търпи еднообразие, повторение, тя обича разнообразието в прогресивна и възходяща степен. Единственото, което остава сега, е чисто духовното развитие, проявяването силата на човешката душа. Най-възвишените и благородни чувства, върху които се изгражда духовната култура на хората, се намират още в латентно състояние, а те трябва да се проявят във всичката си сила, за да донесат великото благо, което е скрито в тях; всички народи, общества и индивиди, всички системи, каквито и да са те, трябва да се насочат само към тая област. Ако съвременните народи не вземат в най-скоро време тая насока, те ще бъдат заставени от Природата чрез изтощаване на тяхната нервна система – всички ще станат неврасменици и така, независимо дали го желаят, или не, ще бъдат принудени да напуснат старите понятия, разбирания и стремежи и да тръгнат по

новия път. Вземете за пример един богат човек, който е научен да яде все пищна храна – неговата нервна система скоро отслабва, стомахът му се изтощава, започва да повръща и не е в състояние да приема повече такава храна; тогава този човек се съгласява да се храни с най-простата храна – с мляко. А с мляко се хранят само децата.

Казал е Великият Учител на човечеството: „Ако не станете като малките деца, няма да влезете в Царството Божие“; това значи да възприемем новото, което иде в живота, така, както малките деца възприемат всичко ново. Всеки знае, че когато гойдат малките деца в един дом, носят радост на родителите и на околните и затова са обичани от всички; те носят в себе си новия живот, новия стремеж, носят в себе си чистота и невинна любов, още неопетнена с лъжата, подозрението, насилието и други процеси; децата носят духа на смирението и помирението.

Следователно и съвременните народи трябва да станат като децата, т.е. да се помирят с новите наредби, които Природата внася сега. Хората с обикновени ежедневни стремежи не съзират още тия нови наредби; само високоразвитите и чувствителните души, които са се издигнали с необикновени усилия над нивото на обикновеното схващане и разбиране, могат да съзират това ново, което влиза в живота, както ранобудните птички и нежните цветенца схващат приближаването на пролетта или изгрева на Слънцето и оповестяват това – едните със своите мелодични песни, а другите – със своето израстване и цъфтене.

Новото време ни налага по необходимост да променим своите стари възгледи, да се съобразим с настъпващото ново и да започнем да прилагаме методите, които животът изисква в настоящето време. Едно сравнение ще поясни мисълта ни: когато богатият осиромашее, трябва да започне

да работи; когато младежът се лиши от удоволствия, трябва да започне да учи; когато болният оздравее, трябва да напусне болницата; когато затворникът излежи наказанието си, трябва да излезе от затвора и да не се тревожи как ще се справи с новите условия, които го чакат – затворническите и външните условия са диаметрално противоположни.

Съвременните народи са освободени от затвора, но още не знаят как да се приспособят към външните условия. Следователно проблемът е не да поддържаме нашите затвори и да ги реформираме, а да се съобразим с външните нови условия на живота, защото затворите се създават от неуредеността на живота. Всички обществени системи трябва да бъдат само помагала, упътвания на човечеството, а не ограничения, понеже с последните не се постига нищо положително. Затворите и всички съвременни институти, създадени да ограничават свободата на известни

индивиди, които не следват установени обществени порядки, не само не намаляват злото, а напротив, увеличават го, защото при ограниченията се разрастват известни енергии, които не се оползотворяват, вследствие на което те рушат формите, които ги ограничават. С други думи казано: когато течението на една река се подпуши на едно място и не се даде друга насока на това течение, с цел да се оползотворява в напояване на градини и други подобни, това подпушване ще причини големи накости, когато бентът се разруши под напора на постоянно увеличаващата се сила от прииждането на водата. Хората остаряват и умират, защото подпушват в себе си известни сили, които остават неоползотворени – тези сили разрушават формите, които са ги подпушили; това разрушение на формите ние наричаме смърт. Това се отнася не само за човека, а за всички същества – те минават през същия процес и учат този велик

закон: че трябва да се приспособяват към новите условия, които Природата създава.

На днешното човечество е дадена една велика обществена задача за разрешение и то трябва да я разреши съобразно законите на живота математика и геометрия. Съвременните негови математици трябва да хвърлят светлина върху тези закони и в това отношение социалната наука ще им даде упътвания в тая насока. Трябва на всички водачи на човечеството Великото да даде вдъхновение за разрешението на тая благородна задача.

Ако това стане, съвременните народи ще стигнат в своето развитие оня стадий, при който ще бъдат годни за предтечи на новата раса. При черната раса са се развивали низшите чувства в човека, при жълтата раса се развивали неговите органически сили, а при бялата раса получават развитието си умствените му сили. Новата раса, която сега иде, има за

цел да развива силата на неговия дух в реализирането на заветните идеали, за да може той да стане господар и да използва всички придобити сили не за зло, а за добро. Следователно бялата раса ще стане майка на шестата раса, която ще бъде носителка на всички ония възвишени идеи, за които поети, философи, учени и проповедници са говорили в миналото, говорят и сега. Културните народи могат да се приготвят за идването на шестата раса.

Латинската раса създаде Инквизицията и тя не постигна целта си. Само културните народи от англосаксонската и тевтонската раси са сравнително по-свободолюбиви и затова имат по-силна вътрешна връзка; там се схваща, че народите, които искат да имат бъдеще, трябва да се въодушевяват от най-възвишени идеали, но не отвлечени, а такива, които изразяват вътрешната връзка между материалното и духовното, като подчиняват материалните усло-

вия на духовните. Тук се говори само за по-напредналите представители на английската и тевтонската раси.

Народите не трябва да спъват новото, което иде, не трябва да спъват идейните течения, които се явяват носители на Любовта, братството, равенството, свободата и мира. Бъдещето принадлежи само на онези благородни народи, които се въодушевяват от тези възвишени идеали. В Първото българско царство тогавашните водачи изгониха богомилите, които бяха носители на едно велико учение за реформиране на живота и социалния строй по най-идеалния начин, но за това изгонване българите платиха с петвековно турско робство; защото когато един народ не приеме Великото, Божественото Слово, което му се изпраца от Провидението, и не приложи това Велико Слово в живота си, бива изоставен да понесе последствията на своята неразумност и тогава го постига най-голямото зло. Изгонените от Бълга-

рия богомили занесоха своите идеи и културата си на Запад. Народите, които разбраха и приложиха на практика идеите им за социални реформи, процъфтяха. А сега, ако българите разберат грешките на своето минало и не ги повторят спрямо сегашните идейни течения, ще имат много по-добри резултати в общественения си живот.

Повторенията на грешките не носят никаква поука, а само разочарования. Ние виждаме, че между всички обществени дейци има допирни точки, идеите им не се различават съществено и следователно могат да намерят един общ модус, в който да се хармонират, за да се постигне общо благо за всички. Трябва да се разбере, че всеки, който има зрение, може да възприеме светлината, но не всеки разбира смисъла и ползата от нея. Всеки, който има уши, може да чува музиката, но не всеки разбира красотата, която се крие в тази музика и в словото на един човек,

да схване дълбокия смисъл на живота, който се изразява в музиката и словото. Всеки, който има сърце, може да чувства Любовта и Обичта, но не всеки може да разбере нейния вътрешен стремеж и великото благо, което тя носи в себе си за онези души, които са готови да приложат нейната жива сила в живота си. Вследствие на това малцина в света живеят в пълния смисъл на думата: едни живеят, но животът им е само страдания; други живеят и вегетират; трети живеят и умират; четвърти живеят и възкръсват.

Следователно, когато дойде четвъртото състояние в съзнанието на обществото, тогава ние ще бъдем на границите на Новата епоха, която носи истинска свобода на цялото човечество. А тя вече хлопа на всеки ум, на всяко сърце и на всяка душа. Който може да мисли, да чувства и да се стреми, ще я разбере и ще я посрещне.

УМЪТ, СЪРЦЕТО И ВОЛЯТА

Влиянието им върху живота – форма, съдържание и смисъл на живота

Можем да характеризираме тези три принципа на човешкия живот като три велики сили, които работят за неговото съграждане. Сами по себе си те са невидими и не можем да ги конкретизираме и изпитаме като материални сили, но те се изразяват в трите главни системи на човешкия организъм, от които можем да съдим за тяхната проява и дейност. Принципът на ума, или силата на умствения живот, се обуславя от мозъчната нервна система, в която главната роля играят мозъкът, нервната система и сетивата на човека. Принципът на сърцето, или силата на чувствителността, е свързан с неговата дихателна, кръвоносна и храно-

смилателна системи, в които главната роля играят дробовете, стомахът и кръвоносните съдове – те имат връзка с чувствата на човека. Волята, която е обусловена от най-висшата човешка способност – разума, е сила, която се проявява чрез тъй наречената двигателна система; главна роля в нея играят костите, мускулите, лигаментите и крайниците. Човекът е разумен само тогава, когато знае как да употребява различните членове на тялото си – в тях трябва да има хармонична проява.

Когато един организъм действа по този начин, ние казваме, че една Висша разумна сила се проявява чрез един целесъобразен закон вътре в самата Природа. Законосъобразността и целесъобразността се проявяват само в дадения случай: тя действа само в настоящето. Например целесъобразно е човек да се храни, понеже храната уталожва глада му и го избавя от страданията, на които е изложен без нея; но само подходящата

храна уталожва глада – тя трябва да има тясна връзка със самия организъм. Винаги, когато се вземе една храна, която не е законосъобразна и целесъобразна, тя, след като задоволи гладния, произвежда болестите; при такива случаи учените хора казват, че има известни аномалности, че законите на Природата не действат правилно.

Мисълта, като разумна сила в Природата, е свързана с всички живи същества, които се стремят да намерят подходяща за себе си храна, което значи да намерят условията, при които могат да живеят, и да запазят това състояние за по-дълго време. Следователно във всички същества забелязваме способността да наблюдават и изследват всичко – те са първите пионери на науката. Като доказателство на това всеки може да направи малък опит: ако поставите една въдица в някоя бистра течаща вода и ако някой от жителите на тая вода, например рибата, се хване

веднъж-дваж на въдицата и се освободи от нея, запомня формата ѝ, започва да я заобикаля и никога вече не се улавя на нея. Правени са и други опити: слагат се охлюви в една градина и тя се загражда с електрическа жица; пуска се слаб ток по жицата и всеки охлюв, който е минал през този ток, ако го е опарил, втори път не приближава до нея.

Ония, които не са се занимавали с тия тънки наблюдения в Природата, считат, че нисшите същества не притежават никаква разумност, но истината е, че те по своята схватливост и изобретателност в някои отношения надминават човека. Друг пример: ако откъснете един крак на морската звезда, тя знае как да го създаде, а човек, ако откъснете крака му, не знае. Ще каже някой, че това прави Природата. Ако е така, то защо тя не създаде и откъснатия крак на човека? Следователно морската звезда има някаква специалност, каквато човек не знае.

Когато някой виртуоз изпълнява едно музикално творение, кой всъщност го изпълнява – Природата или човекът? Разбира се, човекът. Той се отличава в дадения случай като индивид, не всеки може да изпълнява като него – това изпълнение е негова специалност. А тази негова специалност не е израснала в един ден или в един месец, или даже в една година – тя се дължи на усилията на ред поколения от индивиди, които са работили в това направление, но един от тях е достигнал до израза на специалност в един разумен акт и ние казваме, че Природата работи в него.

В света всяко същество оказва до известна степен някакво влияние за изменението на околната среда и прави известно усилие, за да прояви по-ползотворно силите, вложени в неговото естество. Тия усилия не могат в един ден да станат известни на обкръжаващите по-високостоящи същества, а се изискват дълги столетия на усилената дейност, за да се

прояви разумният стремеж, който е вложен от самото начало и действа в дадения момент. Следователно по същия закон на аналогията от устройството на човешкия мозък, от наслаяването на клетките му, от разпределението на техните функции, от удължението на нервната система, която се простира по цялото тяло, ние съдим за усилията на тази индивидуална разумна вътрешна сила, която е работила с хиляди години в едно и също направление, за да произведе тоя орган – една от най-главните необходимости за проявяването на човешката мисъл, за създаването на сегашните общества и на сегашната култура във всичките нейни висши и нисши прояви.

Там, където мозъкът е развит, т.е. върви по възходяща степен на своето развитие, се проявява висшата култура на човека, а там, където върви по низходяща степен на развитието си, се образуват тъй наречените нисши култури. И тъй,

едната, възходящата степен на развитието, ние наричаме зло; или можем да си послужим със сравнението: вълкът върви по низходящата степен, а овцата – по възходящата. Ония, които вървят по възходящата степен на развитие, наричаме разумни и благородни хора, а тия, които вървят по низходящата степен на развитие, наричаме некултурни и израждащи се; и усилията, които те правят, всякога се свързват с причиняването на някакво зло.

Видимите аномалии, които съществуват в Природата, произтичат от онези факти, които ни показват нарушението на разумните закони в света; тия закони обуславят живота в един или друг смисъл. И тъй, когато разумните принципи в Природата вървят по низходящата степен на своето развитие, образуват всички нисши форми и нисши организми, които съставляват основата, от която започва възходящата, висшата култура на човека – това потвържда-

ва както земната история, така и съвременната наука. Между нисшите сили е съществувала с хиляди векове ужасна борба за предимство. Морета, океани, планини, вулкани и пр. – всичко се дължи на тях; и след като тази вътрешна борба е достигнала до своя краен предел, явили са се по-висшите форми, една от които е и човешката. Еволюцията на формите взема друго направление, макар тази борба да не е стихнала; тя, в сравнение с миналото, е намаляла хиляди пъти. А когато и това висше развитие достигне до крайните предели, които трябва да обхване в себе си, ние ще имаме една нова култура, която ще почива върху съвсем нови основи и съвсем различни от тия закони, които сега управляват Вселената.

Засега цялата духовна дейност на човека на Земята е съсредоточена в клетките, които образуват мозъка, следователно полезно е да се изучава тяхната хигиена. Ние ще си послужим с един прост опит: ако

вземем за пример тъй наречените пирамидални клетчици, които образуват най-горното наслояване на мозъка, ще забележим, че те са свързани като скачени със своите крайници. Когато човек е нормален, тия скачвания на клетчиците са хармонични и чрез техните крайници се предава мозъчната енергия, която служи за проводник на мисълта; тогава ние казваме, че човек правилно мисли и чувствава, т.е. правилно се проявяват и мисълта, и чувстванията на човека.

Нека направим едно малко отклонение. Ако изучим мозъка като едно цяло, ще видим, че предната му част служи за проявяване на чистата мисловна сила, задната му част – за проявление на човешките лични и семейни чувства, горната му коронна част – за проявление на човешката моралност, а страничните области служат на волевите проявления и инстинкти, които действуват разрушително, когато волята не ги контролира (под *воля* разбираме разумното,

което управлява). Значи когато всички тия пирамидални клетки са хармонично свързани и действат хармонично, умът, чувствата и волята също действат хармонично; но при умора или усилена дейност, нехигиенчна храна или нередовен живот, който често става причина за натрупване на тъй наречената млечна киселина, която, от своя страна, започва да парализира и осакатява дейността на тези клетки, забелязва се, че крайниците се свиват и се образуват междини. В такова състояние на човека често му се спи, усеща неохота за работа, има неразположение на духа, нервира се и показва други такива прояви.

Онзи, който не е запознат с дълбоките причини на висшия органически свят, не знае и дейността на човешкия дух, който работи с определени математически таблици, които са създадени преди самата вечност и образуват тъй наречената Божествена и неизменна математика; въз основа на нея е съградена сегаш-

ната обширна Вселена – Вселена, на която всички действия са строго и разумно определени. Някой път ни се струва, че действията на Природата са неразумни; това се дължи на натрупването на млечната и пикочната киселини, които парализират донякъде пирамидалните клетчици на мозъка, и когато трябва да наблюдаваме, ние спим, когато трябва да действваме, ние се нервирате, а когато трябва да работим, ние намираме, че животът е безсмислен.

В такъв случай ние се намираме в положението на онзи знаменит американски проповедник, чийто стомах се развалил, но той не обърнал внимание на това. Когато обаче стомахът с развалата си създаде в тялото му млечната и пикочна киселини и ги препратил в мозъка, той започнал да мисли, че всички негови слушатели са демони, излезли от пъкъла, които нищо не разбират. Тогава започнал да сипе върху тях огън и жупел, защото не разбирали как да живеят. Но бла-

гочестивите му слушатели изпратели своя проповедник в една клиника, където му промили стомаха с топла вода, поддържали го няколко месеца на правилна диета и хигиена и премахнали млечната и пикочна киселини от организма му. Освежил се мозъкът на този виден проповедник и той се върнал на амбона с нов, възкръснал дух, като започнал да мисли, че Царството Божие е слязло на Земята, и да вижда в лицето на слушателите си братя и сестри, а не демони.

Религиозните хора ще изяснят това проявление, като кажат, че някой демон го е обсебил; медиците ще кажат, че мозъкът на този проповедник е анормален. Простата причина обаче седи в това, че не е спазил ония елементарни правила на живота за храната и е допуснал отровите на млечната и пикочна киселини в организма си, които са разстроили основите на неговото мислене, чувстване и действие.

И съвременните културни хора спорят от една и друга страна и искат да се докаже има ли Бог, или няма, а въпросът е ясен: когато животът се развива според ония математически закони на човешкия дух, които са положени преди самата вечност, като всяка мисъл и всяко чувство са разумни и произвеждат известно благо за самия човек и неговите ближни, то от само себе си се разбира, че има Господ; но когато тия закони са нарушени и мозъкът на човека е обременен с млечна и пикочна киселини, вследствие на което животът се изразява в зло за самия човек и за обкръжаващите го, тогава казват, че няма Господ, съдиите се явяват на неговото място. Ако има Господ, няма нужда от никакви съдии.

Следователно ние считаме, че всички аномални проявления – лъжата, кражбата, убийството, завистта, омразата и т.н., се дължат на неразумното, на тия излишни киселини

в човека. И затова умният българин казва: „Много кисел е станал“ или „Вкиснал се е“. Правилният живот ще започне, когато избавим хората от тяхното вкисване. В това направление, за да може пирамидалните клетчици на мозъка да бъдат разположени правилно, ние всякога трябва да се вдъхновяваме от всички благородни пориви и стремежи в живота, да се храним скромно и храната ни да бъде най-полезната във всеки случай. Когато пирамидалните клетки, както и клетките на целия мозък, са нормални и действат правилно, то главата ни и лицето ни добиват най-правилна форма, крайниците ни добиват външна симетричност, гробовете и стомахът ни действат добре и човек се намира в прекрасно състояние на духа, жизнерадостен е и готов да се пожертва за другите – защото само добрият и разумният човек, който е пълен с мисъл, може да се самопожертва, а неразумния обкръжаващите сили го жертват.

Така става сега с хората на Земята – обкръжаващата Природа жертва хората, т.е. отнема живота им. Някоя научна теория досега не е дала някакъв модус или едно правилно решение на въпроса за избавление от това зло. Хората от хиляди години страдат и умират, развиват се в тях най-ужасни болести, мъчения и външният им живот е пълен с всевъзможни нежелателни приключения, но и досега ние не можем да си дадем отчет за същинските причини, а просто се утешаваме само с думите: „Тъй искал Господ“, както казват простите хора, или „Тъй е създал Господ света“, както казват други, или „Това е необходимо зло в Природата“, както уверяват рационалистите. Схоластиците твърдят: „Това е просто една илюзия“, а материалистите твърдят, че това се дължи на условията на външния свят. Да, илюзия, но доста осезателна, от която всички плачат.

Така нашето положение наподобява онова на един проповедник, който поддържал, че няма никаква нужда от пари, че те са една илюзия. Един от неговите слушатели обаче го обрал и проповедникът започнал да се оплаква, че са му взели парите; а слушателят, който го обрал, просто му казал: „Защо се оплаквате, Вие сте освободени от излишното в живота“...

Парите са едно средство, внесено от хората, за да създадат работа на всички; те служат като средство за обмяна на техните енергии, за една съобщителна връзка между тях, като един стимул за труд и работа. Но щом тези пари прекъснат своята циркулация в този смисъл и се обърнат в оръдия на престъпления, за създаване на нещастия, за изнудване на съвестта на ближните, за измъчване на слабите, тогава ние казваме: „Парите са непотребни в този смисъл“. Следователно ние трябва да се върнем в своя душевен мир, да изучим

разумното в себе си не чрез метода на отричането, а чрез метода на допускането; не чрез метода на разрушението, а на съграждането; не чрез метода на омразата и злобата, а на обичта и благородството – т.е. чрез всички методи на добродетелите, които са скрити в човешкия дух.

Когато започнем разумно да изучаваме Живата природа и да виждаме във всяко същество една жива съзнателна душа, ние ще бъдем близо до разрешението на тази велика задача на живота, т.е. ще знаем как да употребяваме своя ум, своето сърце и своята воля: умът – при разглеждане на условията на самия живот; сърцето – когато изучаваме съдържанието на този живот; и волята – когато разглеждаме разумните резултати на живота. Трябва да се знае: всяка форма е потребна, за да се изрази чрез нея едно съдържание, а всяко съдържание е необходимо, за да се изрази вътрешният смисъл на самия Живот.

Следователно формата, съдържанието и смисълът са свързани; формата – с ума, съдържанието – със сърцето, а смисълът – с човешката воля. Когато мислим правилно, това значи, че имаме всички подходящи и красиви форми, в които можем да вложим Божественото съдържание на живота, а щом имаме това съдържание, сърцето ще започне правилно да се проявява и пирамидалните клетки ще работят в унисон. А щом имаме съдържанието, ще имаме и вътрешната сила, която ще даде смисъла на живота, в който може да се прояви човешката воля, защото само когато действаме разумно с волята си, ние живеем смислен живот. Следователно правилно мислене, правилно чувстване и правилно действие са необходими за ума, сърцето и волята.

ПОВЕЧЕ СЪЗНАНИЕ И СВЕТЛИНА

Светлината е творчески акт на Великата природа; тя разграничава битието от небитието, временното от вечното, реалното от преходното. Светлината е първият акт на пробуждане в живота на Природата; по думата *пробуждане* ние разбираме минаване от безграничното състояние на Природата към граничното, от свръхсъзнанието към подсъзнанието.

Това са думи, за някои трудни за разбиране в тяхната вътрешна същина. Ако поискате мнението на съвременните физици върху светлината, те ще ви я определят като ред трептения, в които влизат седем цвята – от червения до виолетовия, и ще ви изчислят, че червеният цвят се състои от 428 билиона трептения, виолетовият – от 739 билиона, а ултравиолетовият – от 833 билиона трептения. Това е границата, или об-

ластта на светлината, в която тук, във физическия свят, тя може да се прояви; или другояче казано, това е точката, до която са стигнали днес хората в развитието на възприемчивостта си.

Това е така по отношение на физическия свят, но какво отношение има светлината към човешкия ум? От съвременните наблюдения и опити се доказва, че никаква умствена дейност не може да се извърши, никаква органическа проява не може да стане без присъствието на светлина. И ние ще направим едно общо твърдение, че степенята на развитие на всички същества зависи от качеството и количеството на светлината, която присъства в даден момент. Това разграничение можем да отнесем и до самия човек: всички хора се различават по това доколкото са способни да възприемат и проявяват степенята на светлината. Можем да твърдим и друго: че и самият характер, самата духовна проява на човека зависи от

качеството и количеството на тази светлина.

Че това е така, можем да докажем с най-силни аргументи, но понеже те спадат към най-висшата, трансцендентална математика, с която малцина са запознати и за която се изискват формули и време, ще си послужим с един от най-слабите аргументи, за да бъдем разбрани: ще си послужим с това, което е по-ясно. Например там, където присъства червената светлина в своето най-ниско проявление, животът е в по-ниска проява. Всички същества, които по един или друг начин са складирали тази светлина в своята кръв, в своя организъм, са извънмерно активни и груби. Това е вярно и за самия човек: когато той се възбуди прекомерно и изказва своето негодувание, гняв и възмущение, всякога тоя цвят се появява на лицето му. И ако някой попита защо човекът се намира в това състояние, ще му отговорим: защото той е приел малко светлина

(само червената, не е приел целокупната светлина); събрал е повече червена светлина, която няма къде да се прояви.

Гневът се проявява, когато се спре естествената проява на светлината. Ако човек има повече от тая червена светлина, а другите светлини липсват, тогава той ще има предразположение да се гневи. Гневът или негодуванието в даден момент, така, както ние го схващаме, подразбира една вътрешна нужда, отсъствие на нещо, което се борим да добием. А кой се бори в света – гладният; кой се стреми да забогатее – бедният; кой търси знанието – невежият; кой иска силата – безсилният; кой жадува за славата – безславният; кой търси живота – мъртвият. Ние употребяваме тия думи в широк смисъл; думата *мъртъв* употребяваме в смисъл на ограничително или потенциално състояние, което трябва да се промени в кинетично; всяко същество иска да направи тая промяна. Смъртта пред-

ставява най-малката възможност за живот. Следователно, като казваме *повече светлина*, ние подразбираме условията, при които можем да изменим сегашния си живот.

Всички съвременни хора, общества и народи страдат от липсата на светлина, която съществува изобилно във външния свят, но не остава вътре в нас. Вътре тя е малко, няма условия да се прояви в нас при сегашното състояние на човека; вследствие на това се зараждат всички отрицателни чувства, които сега спъват развитието на човечеството и разяждат неговия организъм, пречат на неговия ум и покваряват сърцето му. Ако се съмнявате в това, поставете който и да е индивид в някое нехигиенично жилище, където има много малко светлина, и ще забележите в продължение на няколко години цялата разлика, която може да се появи в дезорганизирането му, в упадъка на неговите умствени способности и неговия морал.

Светлината в Природата е най-великият геец в нейната творческа работа. Може някои да възразят, че растенията не растат денем, а повече нощем; ние признаваме този факт, но той означава, че светлината, набрана от растенията през деня, се преработва и трансформира в тях нощно време. За едно просто разяснение нека вземем растежа на дините и пъпешите, всеки може да направи един малък опит: като посади няколко семки, ще забележи, че ластуната ще израсне нощем по една педя, а денем растенето ѝ е много слабо; ако условията на вечерта се изменят рязко от топло към студено, тоя процес спира.

Какво представлява студът сам по себе си? Според нашето схващане студът е малко количество светлина – топлината винаги показва присъствието на светлина. Там, където има малко светлина, и топлината е малко, защото топлината не е нищо друго, освен първото проявление на светли-

ната като движение, което усещаме с пипане, тъй като с нашето зрение не можем да схванем топлината като проявление на светлината. Топлинните вибрации, като по-слаби, срещат по-голямо съпротивление и затова действат и на ширина (поради което отдалечават частиците на предмета една от друга и причиняват разширението му). Светлинните вибрации, като по-силни, се разпространяват в средата направо, понеже по-лесно преодоляват препятствията. От Космоса към Земята идват други светлинни вибрации и като дойдат до Земята, те се видоизменят и се ражда оная обикновената светлина; зад обикновената светлина седят други енергии от по-висок род, а зад последните седи нещо разумно.

Всеки цвят има органично и психично действие.

Чистият червен цвят произвежда оживотворяване, но ако се възприема нечист червен цвят, той произвежда гразнене в човека.

Чистият портокален цвят произвежда благородното индивидуализиране, а нечистият подхранва егоизма.

Чистият жълт цвят произвежда вътрешно равновесие на чувствата: уравнивяване, мир, тишина, спокойствие, а ако е приет в нечист вид, образува болезнено състояние – разни болести.

Чистият зелен цвят произвежда растене във всяко отношение: на мисли, на чувства, проявяване на благородни чувства и пр. А в нечист вид произвежда съхнене – и физическо, и психическо.

Синият цвят в голямо количество и в чист вид причинява подем, разширение на чувствата, проявяване на най-възвишени чувства в човека. А в малко количество и в неестествен вид произвежда противоположното: съмнение, безверие, обезверяване.

Тъмносиният цвят в чист вид произвежда твърдост, решителност, устойчивост в убеждение, в чувства. А в нечист вид – непостоянство.

Моравият цвят в чист вид произвежда сила на характера, а в нечист вид – малодушие.

Може да се изучава възпитателното значение на цветовете, като се култивират в градината цветя с разни краски. Може да се види какво възпитателно влияние оказват червените цветя, сините, тъмносините и пр. Ако хората знаеха законите на действието на цветовете, те можеха да се възпитават чрез тях.

Всяка мисъл произвежда особен цвят.

Силата на писателя седи в това какъв цвят произвежда във вътрешния мир на читателя. Онези писатели, които произвеждат у хората почисти цветове, наричаме добри.

Даже и онези, които нищо не разбират, и те си служат с цветовете. Това не е нещо произволно. Тези, които обръщат внимание на цвета на облеклото, пак спазват горните закони, само че те действат повече подсъзнателно. Даже някои лекари са

дошли до идеята за лекуване чрез цветовете.

Сега ще направим и друго твърдение: че всички велики идеи, възвишени чувства и дела се проявяват при най-изобилна светлина – не външна, а вътрешна. Че това е така, видимо е от обстоятелството, че най-възвишените индивиди в човечеството, които са добили велико свое развитие, наричаме светии – т.е. те светят, станали са хора на светлината. Следователно, когато всички хора добият това състояние – да бъдат светещи, когато самите общества и народи придобият тия способности, само тогава ще имаме една възвишена култура. От това гледище всички предмети на Земята, всички растения, животни и форми на хората не са нищо друго, освен светлина, видоизменена в своите най-разнообразни прояви. С една дума – всичко е светлина.

От всичко казано следва, че светлината, за която говорим, не е мърт-

ва, не се състои само от трептения, както общо се твърди, а съдържа нещо повече. От чисто физическо гледище ние определяме човека по неговите външни прояви – по формата и движенията му. Но за да се раздвижи той, трябва да се е проявило у него някакво чувстване; за да се прояви то, трябва да се е пробудила у него някоя мисъл, а за да се прояви мисълта, дошла е някоя малка светлинка.

И тъй, когато проучваме Битието, проучаваме всъщност оня Велик принцип на живота, който е произвел светлината, а светлината сама по себе си е произвела всички последващи живи форми в Природата. И когато говорим следното – че трябва да бъдем носители на новите идеи, на всичко онова, което е възвишено и благородно, което служи за напредването на дома в неговата пригответелна работа, на обществото – в неговата организационна работа, на народа – в неговата растяща дейност, и на човечеството – в негова-

та еволюция, изпълнение на висшите му идеали – да цъфне и завърже Доброто в света, да се прояви висшият живот, да се зароди висшата мисъл, да се явят висшите характери в света, да се яви Любовта в свръхсъзнанието на човека в своите безгранични прояви, да се подкрепи тази Любов с Божествената Мъдрост, да се озари пътят на човешката душа със сиянието, което изтича от Истината, да се размерят границите на този стремеж с мярката на Висшата Божествена Правда, да се сложи вечното основание на Добродетелта, върху която всичко трябва да се съгради – ние подразбираме, че трябва да се отворят големи и широки прозорци на човешкото знание, а не мазгали.

Но не само това, а и целият покрив на бъдещото човешко жилище трябва да бъде направен от прозрачна материя, от най-фино стъкло, през което да преминава светлината. Изразяваме се символично, но подразбираме, че човешката глава – чере-

път, трябва да бъде тъй пластична, мозъкът тъй възприемчив, сърцето тъй чувствително, волята тъй деятелна, че да бъдат винаги отзивчиви на всичко, което е възвишено и благородно в живота. Най-хубавите фотграфски апарати са ония, на които пластинките са най-чувствителни към светлината. Учени даже са сполучили да направят такива пластинки, които да схващат и светлината, която изтича от човешкия мозък, колкото и малка да е тя.

Хората трябва да бъдат идейни, а идейни ние наричаме само хората на светлината, с които можем да се разбираме. Както светлината прониква цялото пространство и не спира пред никакви прегради, както светлината разкрива пред нас далечните светове, целия Космос и ни донася новини оттам, така и нашите мисли, нашите идеи, нашите чувства, които са родени от светлината, трябва да имат качествата на този принцип – на своя прародител.

Различаването на един човек от друг става най-добре по правилата на светлината. По какво се отличава културният човек – по своята светлина. По какво се отличава ученият – пак по светлината на своето знание. По какво се отличава философът – по светлината на своя разум, която му разкрива дълбокия смисъл на Битието. По какво се отличава поетът – по силата на своята божествена интуиция. По какво се отличават духовният и светият човек – по силата на светлината, която прониква в живота им и му дава възможност да изследва битието на всички същества, споделяйки техните радости и скърби, колкото и малки да са те. По какво трябва, най-сетне, да се отличава държавникът и политическият геец – по светлината, която трябва да прониква в него, за да бъде прозорлив и да вижда отдалеч направлението, в което насочва колата на своя народ, да види дали тоя път е изходен, или не и къде

трябва да се поправи, дали всички спирки са запасени с достатъчно храна за пътниците. Само така трябва да разглежда въпросите човекът на новите времена.

Не трябва да приличаме на Омар, който изгори Александрийската библиотека. За него разказват, че като дошли подчинените и му съобщили за грамадните томове, събрани от хиляди векове в библиотеката, и попитали какво да направят с това богатство, той отговорил: „Ако тези книги съдържат това, което пише в Корана, те са излишни, а ако не съдържат, то те са вредни; следователно и в единия и в другия случай не заслужават да останат“. Тогава заповядал да се отопляват баните на Александрия с тях.

Когато на някои народни водачи се предоставят богатствата на новите идеи като една необходимост, те да не постъпват като Омар, т.е. да не казват, че всяко ново учение разяжда организма на народа и че новите идеи

и насоки не са съгласни с традициите на нашите прагеди. А кой би могъл да ни каже какви са били традициите на нашите прагеди? Нека те ни ги опишат специфично. Новите идеи носят живот и благо, единствени те носят живота и благо. Само светлината на изгряващото Слънце носи благо на хората.

Едно сравнение ще изясни ценността на новите идеи на прогреса. Когато кажем *диамант*, ние подразбираме един кристал с три най-важни свойства: той има най-голяма твърдост, в него става най-голямо пречупване на светлината и материята, която той съдържа в себе си, се отличава с най-голяма чистота. А когато кажем *вода*, в най-слабото ѝ състояние подразбираме една течност най-неустойчива: щом се счупи шишето, в което би била налята, тя изтича. Не можете, следователно, да разчитате на никаква устойчивост, готови сте да я считате за престъпна, не виждате в нея никакъв морал; и най-малкия

наклон да ѝ гадете, тя веднага взема такава посока. Вярно е, че водата е най-слаба по своето сцепление, но е и най-необходима за живота.

Хората на новите идеи не приличат на диаманти, а на вода. Върху тях може да се хвърлят много укори, както и върху водата, но трябва да се знае, че без тях в света нищо не може да стане, т.е. те са необходими. Водата е опасна не в естественото си състояние, а само когато сложим срещу течението ѝ някоя преграда, някой бент, и искаме да спрем движението ѝ, което има голям наклон – тогава тя става наистина много опасна за онези, които живеят по-долу. Можем ли да издигнем тези бентове до небето, за да спрем водата? Разбира се, че не можем, напротив – колкото по-високо вдигаме нашите бентове, толкова по-силна става водата, за да тръгне пак по своя път, който Природата е определила.

Това са въпреки само намеци за разсъждения, без да имаме предвид да

се укорява който и да е. Ние не трябва да направим погрешката, която жителите на град Джонстаун в Америка направиха в края на миналия век. Те имали над града си река, която текла тихо и спокойно с векове, но в ума на тези културни американци се зародила идеята да я запушат над града и да образуват едно езеро, за да се разхождат с лодки по него, а зимно време да се пързаят. Речено-казано и свършено; предприятието било извършено и няколко години по-късно жителите на град Джонстаун се радвали на своята културна придобивка – езерото. Но при едно голямо наводнение високият бент се съборил и целият град Джонстаун бил наводнен до третия етаж на къщите, като повече от 2000 души се удавили.

Какво трябва да се прави тогава? Александрийската библиотека – тая ценна придобивка на хиляди столетия – не трябва да се гори, а да се употреби за висши културни цели. И реката на Джонстаун не трябва да се

подпушва, защото е над града, а да се остави да тече в своето естествено корито, за да се използва рационално. По същия начин и светлината трябва да се прокара от естественото си състояние направо в ума и веднага ще се яви осияние и право мислене, което по един естествен начин ще ни покаже отношенията и връзките на всички неща, които съществуват в Природата, и методите ѝ на действие. Пътят на нашата мисъл ще бъде осветлен, тази светлина трябва да се прокара в нашето съзнание; трябва да се прокара в нашето сърце, за да произведе приятна топлина, както слънчевите лъчи въздействат на растенията – така ще се зародят у нас най-благородните чувства. Тази светлина трябва да се прокара в нашата воля, за да произведе онази пластична сила, за която в Природата няма прегради. Още преди хиляди години е казано, че умният и благородният човек може всичко да направи, защото работи със законите на светлината;

а тия закони включват в себе си великата хармония на Битието.

И тъй, ако ни попитате: „Какво да правим?“, ще ви отговорим с езика на Природата, ще ви отговорим категорично: „Решете искрено да мислите ясно, да чувствате благородно и да действате безкористно“; като направите този опит, ще видите резултатите. Ако миналите поколения бяха действали по този начин, нямаше да дойдат сегашните резултати.

Може да се вземе пример от Природата: изложете което и да е цвете на Слънце и веднага в него ще се пробуди истинското знание – то ще знае как да цъфне; изложете и което и да е плодно дърво на слънчевите лъчи и то не само ще се научи да цъфне и завърже, но ще знае и как да узрее и да приготви своята семка по най-правилен начин. Следователно по същия закон и ние, ако се изложим на Божествената светлина, ще се пробуди у нас заспалото от хиляди години знание.

Светлината не се търси, а се възприема и когато човешката душа се отвори широко за нея, тя свободно влиза и пресъздава всичко по нови начини, неизвестни на съвременните хора. Когато тая светлина изпълни нашите умове, проникне дълбоко в нашите сърца и обгърне всестранно нашата воля, ще се въздвори мир сред всички съсловия на народа – агнетата няма да бляят жално, кокошките няма да крякат, прасетата няма да квичат, кучетата няма да лаят и да хаят – всички спорове ще отживеят времето си и насиетието ще остане като едно далечно възпоминание, видяно насън. В човешкия дух ще се зародят тогава мисли велики, благородни, ще се явят характери самоотвержени, истински майки и бащи, чиято светлина ще лекува всички болни.

И право е казал пророкът на миналото, че Бог ще обърне всички съззи от лицето на хората. Дошло е време, когато всички трябва да действат по този начин.

РАЗУМНИТЕ СИЛИ В ЖИВАТА ПРИРОДА

Разумността, проявена в устройството на организмите – свещеният закон

Живата природа в своята целокупност е проявление на разумни сили от разни градации, които живеят в пълна хармония, общение и единение; всички те имат една висша цел, която ние наричаме Природа, Закон, Бог. Разумност, т.е. безграничното, безначалното, в което всичко се движи, съществува и се развива. Животът в сегашното си проявление също спада към тази категория – разбира се не земният живот, облечен в своите земни желания и стремежи, а животът на духовния човек, в душата на когото блика нещо Божествено и велико.

Всички поети, философи и писатели говорят, че в човека същест-

вува великото. Те съзнават, че за сегашното видимо се простира нещо разумно, закономерно, в което всички действия са точно измерени, без никакви изключения. Противоречията в света съществуват само за невежите хора. А качествата на невежите са тяхната ограниченост, жестокост и насилие. Те не знаят, че не може да се изнасили водата, защото колкото и да я биете, да я наказвате и каквито и мерки да приложите върху нея, тя всякога устоява, неизменна по своята същина: като намери изход, винаги излиза. Значи водата не се нуждае от изменение, а от употребление. От въжето не може да искате да бъде право, да не се криви, а може да искате само да бъде яко и гъвкаво, това са качествата на въжето; от скалата не може да искате да бъде мека и подвижна, а да бъде устойчива. Следователно, когато ние говорим за човешкия живот, трябва да го сравним с водата.

Животът трябва да се употребява разумно, а не да се ограничава или да се изменя неговото естество. Това е, което ние разбираме под *живот* във висшата наука. Някоя от миналите култури, колкото и напреднала да е била, не е могла да измени естеството на живота – във всички епохи той се е проявявал все по един и същ начин, разликата е била само в степенята на разумността.

Разумността, която сега влиза в живота, го изменя в добра насока. Онова философско схващане, че в живота има нещо лошо и зло, е криво схващане на самия живот, едно неразбиране; то произтича от малкото светлина, която имат хората, защото всяко зло се върши само в тъмнина. Това обаче, което е зло в живота, е примес отвън. Като доказателство за това служи фактът, че свирепите животни обичат тъмните места и бягат от светлината.

Животът изисква постепенно изчистване, филтриране, понеже в свое-

то развитие той не може да избегне примесите отвън, в които губи своята преснота и яснота. Но както водата е едно необходимо условие за живота на Земята, така и животът е едно необходимо условие за всички Разумни същества; както водата можем да превърнем в течна и газообразно състояние, така и тия Разумни същества по същия закон могат да трансформират живота от едно състояние в друго. Следователно и съвременните общества, които желаят да имат един порядъчен обществен строй и разумно управление, трябва да изучат законите на тия Разумни същества, които направляват всичко в Природата. Така се обяснява и фактът, че още преди няколко хиляди години Мойсей, видният държавник и законодател на евреите, е казал на своя народ закона: „Да възлюбиш Господа Бога твоего с всичкото си сърце“, а преди две хиляди години Христос е казал: „Да възлюбиш Господа Бога твоего с всичкото си сърце, с

всичкия си ум, с всичката си гуша и с всичката си сила“.

Разумността в Живата природа ясно се очертава навсякъде. Да вземем който и да е организъм, което и да е растение или животно, а най-после и човека. Като проучаваме тяхното устройство, забелязваме тая разумна проява и закономерност в устройството и функциите на живите организми. Разбира се, за тая цел се изисква отличен ум, прозорлив интелект, силни способности и наблюдения, за да се схванат тънкостите на разумното, което се проявява в природата. Например вземете дихателната система в човека и нейното устройство: процесите, които стават в нея, имат за цел пречистването на човешката кръв; вземете храносмилателната система – стомаха с неговото устройство, и ще видите, че той изпълнява своята работа тъй разумно, тъй щастливо и отлично, както и най-добрият химик не би могъл да я извърши; вземете предвид кръвооб-

ръщението на човека с неговата артериална и венозна системи; вземете устройството на неговото око, на неговото ухо, устройството на неговия език; най-после, вземете човешкия мозък с неговата отлична организация, тъй идеална и практична.

След всичко това човек всякога се замисля за онова, Разумното, което седи скрито зад проявеното, зад видимото. Всички органи, центрове и сетива, необходими за проявление на Разумното, са вложени в човешкия мозък, разпределени и наредени по неговата повърхност в различните области, наречени от съвременната анатомия и физиология *лобове*, в неговото дясно и ляво полушарие, в предната и задната част на мозъка, в страничните му области и в коронната част на главата. Всички тия области са снабдени с ред жички, които излизат от центъра на мозъка и чрез които се предава двигателната и разумна сила на клетките, които се занимават с функциите на вис-

шия разумен живот на човека. Даже с математическа точност можем да определим с каква енергия е снабдена всяка от тия области за своята временна служба.

От малкия размер, в който се проявява Разумността, не трябва да заключаваме, че тя не съществува. Ако вземете една философска книга, произведение на най-отличния философ на човечеството, написана най-щателно, питаме: самата разумност вътре в книгата ли е? Разбира се, че не – тя е извън това съчинение; в него са вложени само символите, образите, характерите, чрез които можем да се домогнем до онази велика истина, която е извън книгата. И ако вие заличите тия символи, образи на характери вътре в книгата, какво ще остане в самата нея? Ако изтрием нещо написано и оставим бяла книга, то тази книга няма да добие цена, а ще изгуби. Следователно по същата аналогия ние считаме човека за една жива книга или за една жива вселе-

на, в която Разумното се проявява в малък мащаб. Когато организмът направи някаква малка грешка, охлузи например своята кожа, той ще почувства една малка болка, която е от езика на Живата природа, и показва, че организмът е сгрешил и се е отклонил от правия път. Природата ни най-малко не спъва този организъм, като го слага в някой затвор или изпраща свои служители да му четат морал, да го налагат с бой или да го убиват, защото се отклонил от правия път, но му казва само: „Спри се и тръгни в противоположна посока“. А при това на повреденото място тя изпраща всички най-добри работници, които започват да поправят сторените повреди и, може би, след един час, един-два дни или една година всичко е в ред и порядък – живият организъм продължава своята работа без спиране. Разумността, следователно, макар и да се проявява в едва забележим размер, управлява целесъобразно живота на този организъм.

Тази Висша разумност е самият Бог, който действа. Ако вземем устройството на човешкия мозък, в състава му влизат 3 билиона и 600 милиона клетки, които се различават по степеня на своята интелигентност. Например клетките, които образуват органите за наблюдение, схващане на формите, величините, тежестите, числеността и реда, имат способността да наблюдават, отбелязват и хроникират всички отношения, които съществуват между нещата във външния свят. Според степеня на развитието си те се намират в предната част на мозъка и са в сравнително най-ниска степен на интелигентна проява. Над тях се намира друг ред клетки, които стоят на по-висока степен на интелигентност: те отбелязват звуковете, цветовете и продължителността на времето – способности, които всички одушевени същества имат. Над тях се намира друга група клетки, още по-интелигентни, които разсъж-

дават, сравняват и правят заключени-
ния за причините и последиците от
фактите, които имат, и доставят
знанието на тия факти на човешкия
ум. Над тях се намира още една гру-
па от клетки, най-интелигентните,
които се занимават с отвлечените
и невидимите неща в Природата: те
хроникират явления, мисли и чувства,
които обикновеният човешки ум не
може да схване, и ги предават на
човешката гуша. Всичко това се оп-
ределя от съвременната наука с ду-
мата *интуиция*, която произлиза от
представката *ин*, което значи *въ-
тре*, и корена *тао* – корен от един
стар език – което значи *Бог*, *Висша*
разумност, *Висша хармония*, която
работи в човешката гуша. *Интао*
значи *Божественото в душата на*
човека.

Трудно е да се предаде на хората
действителността на тази Висша
разумност, защото те още живеят
в един свят, където прониква малко
светлина; затова тия области пред-

ставяват за тях далечни мъглявости или тъмни петна. И наистина, толкова мъчно е да се предаде на хората тази велика действителност, колкото е мъчно да се предаде на културна мравка разумността на човешкия живот във всичките му прояви. Причината за това е, че у мравката няма ония органи, с помощта на които тя да се домогне до същата висша истина, чрез която човек схваща нещата. За нея, мравката, човек съществува като една отделност, съставена от хиляди частици; ако тя се движи по него, всяка частица за нея е като отделен предмет. И ако мравката би изследвала човека, тя би го изследвала така, както човек изследва сега Земята.

На това може някой да ни възрази: „Какво ни интересува това отвлечено знание, което няма никаква връзка с настоящето?"; там е най-голямата погрешка – Разумното на света е вечно настояще, което прониква нещата, живите организми и

същества и напълно контролира живота им. Ако ние запитаме някой съвременен културен човек защо трябва да яде, той ще ни отговори: „За да живея“. Но ние казваме, че животът е едно условие за проявата на Разумното в света; и тогава задаваме втория въпрос: „Защо човек трябва да живее?“. На този въпрос мнозина повдигат рамене и отговарят: „Трябва да се живее, но не знаем защо“; а трябва да се отиде по-нататък и да се каже: „Трябва да се живее, за да се прояви Разумното, Божественото в нас“. Божественото е, което осмисля живота, то носи висшето благо, в което се намира постоянното доволство на душата.

Следователно от това гледище трябва да се даде на съвременния живот една разумна насока. От същата позиция съвременното общество може да се сравни с един съсъд, в който трябва да се вложи животът, а в този живот да се вложи разумното, което ще осмисли самото

общество. Или, казано на обикновен език, всеки един съсъд добива своята ценност от съдържанието, което е вложено в него; това съдържание е Разумният живот.

Още един въпрос може да се зададе: „Как съвременните общества мислят да подобрят своето положение?“ Мислят ли те, че чрез отричане на гореизложената велика истина животът може да се осмисли? Те ни проповядват култура, но коя – култура на насилието, убийствата, затворите и други ограничения. Те ни проповядват религия, но коя религия – оная на формите и заблужденията. Ако религиите са основани на Великия, Разумния принцип, то защо да не се приложи той като едно упътване на душата към Великото Божествено благо, за да извършива човек Волята Божия? А Волята Божия е да проявява човек Любов към Бога и Любов към ближния си. Казват ни, че във всяко общество трябва да има ред, порядък и власт, и че всяка власт е

от Бога; но власт съществува само в Разумното, вън от него тя е насилие. Насилието, което отрича Разумното, само по себе си е осъдено на смърт.

Преди хиляди години е казано в една от най-старите свещени книги, че в онзи ден, в който престъпниш разумния закон на Любовта, Мъдростта и Истината, непременно ще умреш. И съвременните хора и общества умират по причина, че всички престъпват този свещен закон. Време е вече за съвременните общества да се обърнат и потърсят Висшето, Разумното, да потърсят Бога, Който се проявява в живота, и да приложат Любовта като основен закон. Да, време е, крайно време е, защото Бог е Любов, Мъдрост и Истина, а Любовта внася живот, Мъдростта носи светлина, Истината – свобода и простор за човешката душа. Вън от тия условия душата не може да живее.

Разумните сили в Живата природа, или проявения Бог, са: Любовта, Мъдростта и Истината.

КЪМ ВЕЛИКАТА ЦЕЛ

Причините за международния антагонизъм. Условията за обединението на славяните и на всички други народи, които търсят своето благо. Предназначението на славяните, като носители на новото в човечеството

149

Великата цел си има своите разумни изяснения, но не от гледището на млекопитаещите, нито от гледището на човека, понеже те още разглеждат отделно причините и последствията в Природата. За да вникнем по-дълбоко в развитието на идеята за обединението на човечеството и да се разберат причините за съществуващите международни противоречия, ние ще илюстрираме мисълта си със следния иносказателен разказ, тъй както всички писатели в тази област са си служили с уподобления,

притчи и разкази, за да обяснят великото, което по друг начин не може да се обясни.

Когато Великият невидим свят решил да спаси човечеството, той изпратил на Земята един от своите посланици – Христос, като най-вещ и експерт в принципите и методите на това спасение. Най-напред Христос бил изпратен при един малък народ – израилския, който имал стремеж за повдигане на човечеството и на себе си, да бъде едно ръководно звено. И когато дошъл Христос между евреите, те го приели отначало добре, защото помислили, че ще ги освободи от римското иго, ще им даде богатство и сила и ще ги прати да завладеят други народи. Но когато Христос развил Своето Учение, че всички народи трябва да се освободят еднакво и че не трябва да има предимство между народите, както и Учението за самопожертването и любовта към ближния, с което засегнал еврейския национализъм, това страшно стресна-

ло евреите и те казали: „Този не само няма да ни освободи, но още повече ще ни зароби, ако го послушаме“; и решили да го премахнат, като създали кръста: „Човек, който разваля порядките на старите – казали му те, – заслужава кръстна смърт“. Значи при евреите Христос е трябвало да примирява две сили: една, която е трябвало да действа перпендикулярно на своята плоскост, и друга, която е действала хоризонтално, в противоположност на първата. Или, казано с други думи, първите идеи – отвесните, са общочовешките идеи, а хоризонталните са националистическите, егоистичните сили, които действат в света. Следователно егоизмът в първото свое проявление винаги създава кръстната смърт. Тогава мисията на Христа излязла несполучлива.

След това Той се явил между народите от латинската раса и им представил този небесен проект – да вземат участие в реформирането на човечеството. Но понеже те владеели

тогава целия свят със своята култура, намерили, че Неговото учение е опасно. „То ще ни разруши“, казали те и започнали всички гонения и мъчения, включително и инквизицията, чрез която унищожиха тогавашните посланици – последователите на Христа. Поради това и този втори опит пропагнал.

Тогавашно Христос се явил между народите на англосаксонската раса, представил им проекта Си в момента, когато тези народи едва са се повдигнали в своето развитие и сила, и ги извикал на работа. Те казали: „Ето един човек, който ще ни възвеличи“, но добавили: „Ще ни дадеш ли средства?“, а Христос им отговорил: „Ще ви дам, колкото искате“. И действително, първоначално работата вървяла добре, но със своята търговия тия народи завладели света и изчерпали соковете на обкръжаващите. По тази причина и между тях проектът за спасението на човечеството пропагнал.

Най-после Христос се явява сред славянската раса и представя Своя проект. Народите от тая раса се намерили на пазара, за да се условят за работници, но казали: „Късно е вече, няма да свършим нищо“, а Христос им отговорил: „Идете, работете! Каквото се пада и на вас, ще се даде“.

Сега да пристъпим към обяснение на идеите, вложени в този митичен разказ. Всички раси, племена и народи на Земята вървят по един определен път, за да постигнат заветната си цел, която още добре не е очертана в умовете им. Расите в своето първоначално проявление използват живота за своето размножаване, засилване и вземане на надмощие над обкръжаващата среда; племената са се борили за придобиване на свобода, а народите – за самия живот, но само животът в Природата ни посочва истинския стремеж. Когато посеем една ябълкова семка в земята, не е най-важното да намерим почва,

но трябва да знаем какъв слой земя трябва да сложим над тази семка и колко влага е нужна, за да може да поникне и расте. И смисълът на моя растеж не се съдържа само в пускането на корените, израстването и разлистването на ябълката; за да може да поддържа рода си, тя непременно трябва да цъфне, да завърже и да даде плод. От качеството на този плод ще се определи отношението ѝ към оня, който я е посадил.

Това има следното приложение. Всеки човек е създаден не само от материя, той не е само материално същество, за да има само външни материални нужди; независимо от създаването на костите, мускулите и стомаха, човек е духовно същество, в него има един постоянен стремеж, чувства от по-висок характер, които са създали вътрешните отношения от неговия семеен бит, а това е проявата на Закона на Любовта. Този велик закон е създал дихателната система и кръвообръщението в чо-

вешкия организъм, което показва, че жизнените сокове не трябва да седят в неговото сърце, в артериите и във вените му, а трябва да се разпространяват из цялото тяло по такъв начин, че всичките му органи да се ползват от тия блага. Това показва още, че не само благата трябва да се разпределят, но трябва и излишъците да се изхвърлят навън. А за да може да схване човек тоя широк план на Живата природа, трябва да има ум.

Следователно човек е едно мислещо същество. Природата е създала главата на човека с мозък, вложила е в него мозъчна система, чрез която умът действа и направлява всички процеси в тялото. Или, казано с други думи, ако преведем този символизъм в Природата, човек трябва да има воля, а на тази воля трябва да има кинетични сили и чувства, за да ù дадат подтик към дейност. За да могат тия сили и чувства да действат, трябва един метод; тоя метод винаги се дава чрез човешкия ум.

Сега, като изтъкнахме причините за разделението и взаимните противодействия между народите, нека покажем какъв метод се налага на славяните, за да постигнат своето обединение, но не обединение частично, само помежду си, а обединение общочовешко. Славяните трябва да се ползват от положителната и отрицателната страна на еврейската, латинската и англосаксонската култури. Виждаме, че в тия култури плюсът и минусът се неутрализират; макар и да работят неуморно с години, няма никакъв излишък от тях – те са култури без никакъв прида-тък. Ако еврейският народ в културно отношение внесе една реформирана религия в древността, то латинската раса внесе култура за организирането на народите и гражданството, а англосаксонската раса внесе правовите отношения между народите и до известна степен спомогна за разпространението на християнството, или тъй нареченото евангелизиране.

Тя обаче ограничи това евангелизиране със своите правови разбирания, т.е. че религията трябва да се меси във всичко, но не и в политическия живот.

Сега идват наред славяните, чието предназначение е да внесат един нов елемент за по-широко разбиране на това общочовешко обединение – възвишеното, благородното в света. И те трябва да направят този малък опит в себе си, защото са народи с голямо индивидуализиране, широки амбиции, силно развит патриотизъм, силни волеви чувства, а сравнително слабо развит ум. Най-хубавото в славяните е това, че те имат силно развито религиозно чувство, но не фанатично, а алтруистично, общочовешко.

Следователно за да се развият тия сили, заложили в славяните, се изисква една мощна и духовна среда, която да ги видоизмени и приспособи за общополезна работа. На славяните предстои да внесат чувството

на съзнателно побратимяване на народите, т.е. всеки народ да вземе толкова, колкото му е необходимо за неговото развитие, без ущърб на своя брат или съсед; също и правилото, че всеки народ трябва да действа в политическо отношение не с насилие, а със силата на моралното въздействие и човеколюбието. Славянинът трябва съвършено да изключи насилието от живота си, защото то прилича на остър нож, който не позволява никакъв господар, никакво добро, никакво право, освен правото на онзи, в чиято ръка се намира. А с този нож, с който отрязваш главата на други, ще отрежат и твоята глава, ако попадне той в чужда ръка.

Славяните не трябва да поддържат политиката на точилото и ножа; това е най-старата политика, която съществува от памтивека – че ножът трябва да се точи, че без точило не може и без нож не може. Но ние питаме: „Къде са всичките ножове от хиляди векове насам? Нали

трябва да се правят всяка година все нови ножове и точила – и ножът, и точилото се изхабяват“. Най-после, какво печели ножът – изхабява се; какво печели точилото – и то се изтрива и се смалява. Това показва, че всички народи, които употребяват тия методи на насилието, се изтощават и похабяват физически, а морално се смаляват и обезобразяват. А това, казано на съвременен език, означава, че се израждат.

Следователно точилото и ножът са една човешка система, измислена, не създадена от Природата, която няма никаква подкрепа в нея и е осъдена на фалит. Всеки народ, всяко общество, всеки индивид, всички, които си служат с насилието и неправдата, се самоосъждат и ще загинат.

И в живота на славяните има ред доказателства за потвърждение на тая истина. Така стара Русия, след като дълго заплашваше Англия в политическо отношение, какво спечели? Спечели Японската война, Общоевро-

пейската война и всички настоящи противоречия. Какво добро ù донесе Японската война – правилното и тактично отстъпление на Куропаткин. Какво ù донесе Всеобщата война – вземането на Цариград на книга. А знаете ли това на какво прилича – когато ние се намираме при някой богат човек и той си мери житото, а ние броим крините му, въобразяваме си колко крини ще ни даде назаем и си записваме тия крини на кредитна си: „Цариград е наш“. Тоя Цариград е една ябълка на раздора, която създаде най-голямата рана на славянска Русия; тя притежаваше най-обширната част, която някога е била давана на един народ на Земята, откакто помни историята. Вместо да използва това несметно богатство, тя се занимаваше с въпроса за Цариград и Пролитите с оглед на своето бъдещо надмощие в света – да стане една от най-силните държави.

Русия се занимаваше с трудната задача на милийския цар Левпул

от онзи митичен разказ; той накарал своите учени да пробият най-тънката цев и да изчислят за колко време ще може да се прекара през тази цев всичката вода на Земята. Тия странични въпроси отслабиха Русия морално и нова Русия показва сега пътя, по който трябва да вървят, пътя на самопожертването – който има много, трябва да раздава, а не да се стреми да заграбва.

Във всички млади славянски държави: Чехословакия, Полша, Югославия, България, проникват неизбежно старите схващания и методи.

На славяните ние препоръчваме следните четири неща.

Великият закон на Битието е произвел четири лъча от Себе Си и ги е проектирал в света: Светлината, Животът, Любовта и Свободата. Всеки народ, за да намери своя път, трябва да има светлина в ума си; всеки народ, за да може да постигне целта си, необходимо е да има съзнателен живот в душата

си; той трябва да има чисто и непокварено сърце, за да разбира методите на Любовта, която е една от най-могъщите сили, които свързват живите същества и ги подготвят за вътрешния смисъл на живота; и накрая – Свободата, която трябва да внесе хармония в човешкия дух, да примири всички противоречия и да даде правилна насока на всички сили, умствени, духовни и физически, към една велика цел – Божественото в света. Само чрез тия четири лъча ще изрее новият живот и ще се появи новата култура, която ще даде нова насока на славяните и на всички други народи – към великата цел на обединението им.

РАЗУМНИЯТ ЖИВОТ

Не се противи на злото – законът на Любовта

Разумният живот се проявява само при най-малката съпротива и в най-хармоничната среда – този е един от основните и велики закони на Живата природа; върху него е съграден целият Космос и върху него почива сигурността и развитието на всички разумни същества – племена, народи, общества и индивиди. Ония от древните народи и техните водители, които са схващали този закон, са имали дълготрайни култури, обществено развитие и благоденствие и историята ги е отбелязала като мощни народи, като фактори на човешкото развитие. Обширна аргументация за това не е нужна, а е достатъчно да кажем, че прекрасните рози не растат на Северния полюс, а в топлите места;

хлебното гърво също не расте край Ледовития океан, а в тропическите места; портокалите, лимоните, бананите – всички растат все в топлите пояси, където климатичните условия са най-благоприятни и най-хармонични за тяхното развитие, и благодарение на тия условия те са развили в себе си качествата, които притежават. Също и най-хубавите и пъстри пеперуди не се намират на Северния полюс, а в най-топлите области. Значи тия области са родили най-богатата и най-разнообразната флора и фауна, които днес служат за подкрепа на живота ни. А какво е създал Северният полюс – ледове, снегове и снежни кристали. Това показва, че моя полюс в органично отношение е почти безплоден, докато тропикът е плоден, защото има най-благоприятни условия и най-хармонична среда за развитието на живите организми.

На Земята има и Южен полюс, но в него, както и в Северния, съществува еднообразие в органично

отношение, т.е. и на двата полюса жизнените сили са почти в застой. Природата, която не обича застоя, е впрегнала тия полюси на работа, като е проектирала техните жизнени сокове, които не могат да намерят израз на тяхната повърхност, към екватора: там дейността им се проявява и вследствие именно на това растителността и изобщо животът по тези места е най-богат по форма и по съдържание.

По аналогия ние изваждаме заключението, че във всеки организъм, в който преобладават влиянията на двата полюса, резултатите ще бъдат същите; следователно, за да се избегнат тия противоречия, животът търси екватора, т.е. човешкия разумен екватор. Като разсъждаваме така, лесно е да се разбере, че не е хладният егоизъм, който може да разреши великите проблеми в света, нито обикновените прости човешки разбирания са, които възрастват благодаренствието на човечеството; от-

живелите форми на предпотопните измрели животни не поддържат сегашния живот, защото той, който е преминал всички някогашни фази в развитието си, е запазил в себе си само красивите спомени за великите закони на Природата и още свещено ги пази. Гигантските предпотопни същества, които неразумно са градили своя организъм като високи снежни планини, отдавна са изчезнали, а са останали на Земята само скромните, но разумни същества, които са предвиждали бъдещето и са се съобразили със законите на Природата, която не обича разточителността и голямата съпротива.

Много предпотопни раси са изчезнали поради единствената причина, че са водили постоянни вътрешни борби. От тия многобройни раси сега са останали на Земята само пет, които са разбрали великия закон, че правото е на страната на този, който най-малко се противи. Това не значи, че човек не трябва да отстоява своите

права, но трябва да ги отстоява разумно, без излишни разходи. Ако двама борци на полето на състезанията се унищожат взаимно, какво се добива от тази борба – разбира се, нищо; но ако тия двама борци се вразумят и посветят силите си на своите ближни, тогава всеки от тях ще покаже в какво седи неговото превъзходство и неговата сила. Кое е по-голямо изкуство – да запалиш ли една къща, или да я съградиш? Да съградиш ли едно училище и да го устроиш с учители, пособия и ученици, или пък да го разрушиш и да разпръснеш учителите и учениците му? Няма съмнение, че е разумно и похвално, ако градиш, отглеждаш и възпитаваш, ако даваш живот на хората – това е великото, в което Божественото се проявява.

Може би ще ни възразят: „Ние с дейността си, каквото и да е, все нещо градим“. Да допуснем, че е така. Но ако аз, когато съграждам къщата на някого и напълвам касата му с пари, същевременно го задължавам да

унищожил някого или да напусне всякакъв морал и да служи само на себе си, питам: при такива условия това градеж ли е? Или, с други думи, ако имахте гървени каси, пълни със злато, и аз ви ги изпразня, като в замяна на тях ви дам железни, това култура ли е? Или ако една страна е пълна само със затвори и затворници, това култура ли е? Ако в някоя държава се издигат бесилки, това морал ли е, религия ли е? Разбира се, че не, морал и разумен живот не могат да се насаждат в света по този начин; при такива факти всичко ще се превърне в лед и сняг и соковете на такъв народ ще се пренесат в други народи, у които има благоприятни условия за развитие и напредък. Това ни доказва и историята: докато Египет беше тропическо място, в него имаше култура, но щом замени условията си с хладината на полюсите, той остана пуст; докато Вавилон и Асирия бяха тропически области, в тях цъфтяше книжнината и цивилизацията, но

когато те възприеха студенината на полюсите, запустяха. Така стана и с Гърция, Палестина, Финикия, Рим и други; така ще стане и с ония съвременни държави и народи, които подражават на изчезналите народи и култури.

В Природата съществува един закон, който е изразен в Евангелието: онзи, който има най-малката енергия и не я употребява, тя му се взема, или който има, ще му се предаде, а който е на Северния или Южния полюс, и това, което има, ще му се отнеме. Засега полюсите не са места, определени за живеене на човешки същества; те са места само за боговете, които са поставили там своите прегради, за да не стъпва човешки крак по тия места. А от това следва да се извади поука, че слабият не трябва да се мъчи да вземе формата на силния, защото ще стане смешен. Ако малкото дете повдигне големия чук на баща си и едва го носи, мислите ли, че то ще свърши

някаква работа с моя чук – не, то само ще губи времето си.

Да оставим тежките чукове за силните хора, а ние да работим с това, което е по нашите сили. А кое е по нашите сили – разумният живот, с него всеки може да борава, защото има най-малката съпротива и най-хармоничната среда. Разумният живот изисква силни майки и бащи, пълни с идеали и със запас от духовна енергия, които могат да вдъхнат в своите избрани.

Заключението от това е, че ако някой от съвременните народи иска да измени вътрешното си състояние и да създаде ред и порядък в своя бит, той трябва да облагодетелства на първо място майките и бащите, като създаде за тях най-благоприятни условия. Но кой народ прилага днес този закон? Нито един не е постигнал още това. В пълния смисъл на думата такъв идеален народ няма още, напротив, всички търсят разумния живот там, където не може да се намери;

търсят живота си там, откъдето не идва, своята защита – там, откъдето идва разрушението им, и своето спасение – там, откъдето идва смъртта им.

При такава обстановка какво може да се очаква? Какво може да ни даде един човек, на когото мозъкът е покварен, заболял и се образуват по него разни тумори? Какво можем да очакваме от хора, на които гробовете са полуизядени, нервната система – съвършено разстроена, сърцата им – органически разнебитени, стомахът – съвършено повреден, краката – полупарализирани, ръцете – полуизсъхнали, зрението – отдавна изчезнало, слухът – притъпен, обонянието – атрофирало, езикът – парализиран? Какво можем да очакваме от тия „свещени“ типове, пред които сега мнозина благоговаят? Това разумен живот ли е? И върху каква духовна основа почива той?

Това е живот на израждане. Той се е появил по единствената причина,

че ние сме започнали да развиваме своята разумност при най-голяма съпротива и при най-голяма дисхармония. И действително, съвременните хора говорят за разумност, без да са я достигнали напълно, говорят за култура, без тя да е станала плът и кръв в тях, без да са ѝ дали пълен израз. Всички работят на кредит, без никакъв капитал. И ако това е истина, тогава откъде ще се почерпи разумността и откъде ще придобием тази култура, която ще внесе не механично сплотяване, като частиците на леда или снега или на камъните и желязото, а онова сплотяване и сговор, които виждаме в красивите плодове, в житното зърно, в слънчевата светлина, която носи живот в себе си? И съвременните хора считат, че човек е най-висшето същество на Земята, че той е образ и подобие на Бога; той ще покаже, че е образ и подобие на Бога само тогава, когато изпълнява Неговия закон, Неговата воля. И в обикновения живот, когато

някой покойник остави завещанието си на своите наследници, законът заглавава последните да изпълнят вещената му воля.

Какво завещание остави Христос на човечеството – „Любете се един другиго!“, „Любете враговете си!“, а над всички е: „Любете Бога и бъдете винаги готови да пожертвате всичко за Него“. Тогава питаме: ако при такава перспектива един народ или човек би решил да изпълни волята на Бога, то на тоя народ, на обществото, дома, индивиди, по-зле ли ще бъде, отколкото сега? Не, ще им бъде хиляди пъти по-добре.

Едно сравнение между средствата, които се употребяват в личния и в обществения живот, ще ни поясни мисълта: когато трябва да се изкърти някой камък, това става с чук; когато трябва да се повали физически някой враг, това правят с нож; но когато трябва да се издигне някой мъртвец от гроба, нима може това да стане с чук или нож – не, това става само

със силата на Словото. Когато Христос бе отишъл при гроба на Лазар, не си послужи нито с чук, нито с нож, за да го извади, а употреби Словото Си, като каза: „Лазаре, излез вън!“ . Ако съвременните хора биха намерили чрез чука своето спасение, нека се употреби той; ако ножът може да послужи на съвременните народи, които враждуват един с друг за своето спасение, нека да го употребят, но ако чука разрушава, вместо да спасява, и ако ножът умъртвява, вместо да съживява, тогава какво може да се очаква от тях?

И наистина, ако съвременните народи са камъни, нека се употреби чукаът против тях, но ако те са духовно мъртви, като Лазар, заровени четири дни в гроба, с какво трябва да ги посетим? Разбира се, с Живото слово, със закона на най-малката съпротива, на Разумния живот. А законът на най-малката съпротива и на Разумния живот създава условия за проявата на Божествената Любов.

И тъй, от горното ние стигаме до заключението: единствената най-голяма сила, която може да извърши чудеса, да възкреси народите, да внесе ред и порядък, да извика на работа разумните бащи и майки, да събере любвеобилните братя и сестри, да обедини и сплоти всички и да отдаде правото всекому, като внесе истинско благоденствие, това е Любовта, която иде в съгласие с Разумния живот, проявен при най-малката съпротива. Само тая най-велика сила може да направи човека достоен да носи това име.

В ЦАРСТВОТО НА ЖИВАТА ПРИРОДА
статии от Учителя

Редактор	<i>Стела Рускова</i>
Библиографски бележки	<i>Людмила Димитрова</i>
Предпечат	<i>Иван Джеджев</i>
Художник	<i>Илиана Попова</i>

Издателство „Бяло Братство“
София, ул. „Ген. Щерю Атанасов“ 2
Тел: (02) 418 01 10; 0897 847 647

Отпечатано в Университетска печатница

sales@bialobratstvo.info
www.beinsadouno.org
www.bialobratstvo.info